

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 2 oktober justerades.

§ 2 Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2025/26:FPM31 Gemensamt meddelande om en ny strategisk agenda för EU och Indien *JOIN(2025) 50* till utrikesutskottet

§ 3 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till justitieutskottet:

RiR 2025:26 Polisreformen 2015 – intentionerna ännu inte nådda

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2025/26:3817, 3821, 3824 och 3825 till socialutskottet

§ 5 Svar på interpellation 2025/26:42 om skandinavisk språkförståelse

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Runar Filper har frågat kulturministern om hon och regeringen bör verka för att stärka den skandinaviska språkförståelsen.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Under Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet förra året skrev jag och mina nordiska kollegor under en ny nordisk språkdeklaration som syftar till att främja en starkare språklig sammanhållning i Norden.

Den nya deklarationen tar, liksom den tidigare nordiska språkdeklarationen, upp betydelsen av språk för individer, kultur och samhälle och betydelsen av den nordiska språkgemenskapen för vårt samarbete och för vår nordiska identitet. Där beaktas också samhällsutvecklingen och de utmaningar som bland annat digitalisering och internationalisering medför på området.

I den nya deklarationen betonas vikten av alla nordiska språk – från de skandinaviska språken danska, norska och svenska till finska, isländska, samiska, färöiska och grönländska. Dessutom anges att teckenspråk, nya modersmål och ett antal minoriteters språk som talats under lång tid i Norden har en särställning.

Språkdeklarationen anger att alla nordbor ska kunna förstå, läsa och skriva det eller de språk som fungerar som samhällsbärande i det område där de bor, till exempel svenska i Sverige, kunna kommunicera på minst ett skandinaviskt språk – svenska, norska eller danska – och ha kunskaper om de andra skandinaviska språken så att de kan ta del av den nordiska språkgemenskapen.

Med den nya deklarationen är grunden lagd för en övergripande, samlad, långsiktig och effektiv språkpolitik med fortsatt samhällsbärande, starka och levande nordiska språk. Det är viktigt för att stärka demokrati och delaktighet och för att fortsätta utvecklingen av en gemensam nordisk identitet.

Anf. 2 RUNAR FILPER (SD):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

Vi ska prata lite skandinavisk språkförståelse här. Det som gör danskan svårare än norskan för oss svenskar är inte språket i sig, eftersom skriftspråket är väldigt likt norskan. Att läsa norska, brukar danskarna säga, är som att läsa danska med stavfel lite här och där. I stället är det själva uttalet som vi många gånger tycker är väldigt svårt.

Enligt den svenska läroplanen ska alla elever få undervisning i nordiska språk. Men skolundervisningen i nordiska språk måste stå högre upp på agendan och ges än mer utrymme i läroplanen.

Det finns bra undervisningsmaterial på de nordiska språken för att ge yngre generationer bättre förståelse mellan de skandinaviska grannspråken norska, danska och svenska i en tid då språkförbistring snart övertrumfar förståelsen. Undervisningens elementära syfte i de nordiska språken bör inte i första hand vara att lära sig prata norska eller danska, såklart, utan att lära sig förstå och kommunicera med personer som talar och skriver på ett annat nordiskt språk.

Språkförståelse och att kommunicera mellan språken borde tas in i svenskundervisningen för att eleverna ska lära sig identifiera likheter och skillnader mellan grannspråken i tal och skrift och kunna ha utbyten med elever från andra nordiska länder. Kanske är det detta den nya nordiska språkdeklarationen syftar till – att främja en starkare språklig sammanhållning i Norden, som ministern anger i sitt interpellationssvar.

Att vårda sitt språk är att uppskatta fädernas tungomål eller, om man så vill, sitt modersmål. Det svenska språkets status har tyvärr blivit alltmer eftersatt. Norskan och danskan har som sagt mycket gemensamt med svenskan och kan i mycket hög grad förstås av svenskar eftersom de skandinaviska språken tillhör den nordgermanska, nordiska, språkgruppen dit också isländska och färöiska hör.

Hur mycket norska man förstår beror helt på varifrån i Norge talaren kommer och även på varifrån i Sverige man själv kommer. Vi varmlänningar har nog mycket lättare att förstå norskan än vad man kanske har i andra delar av landet, eftersom vi bor nära gränsen och har väldigt mycket utbyte med Norge. Dessutom liknar norsk språkmelodi och norska ord och uttryck i många sammanhang varmländskan.

Förvanskar vi vårt eget språk mister vi kontakten med vårt språkliga arv och vårt ursprung. Språk är ju identitet och tillhörighet.

Engelskan gör ett mycket stort intrång i svenskan. Det ser vi inte minst på anglifieringen av det svenska språket. Det kommer in väldigt många engelska ord och uttryck. Det går jättefort. 20 år bakåt i tiden var inte alls lika mycket i svenska språket påverkat som i dag. Det finns nu meningar som har fler engelska än svenska ord. Också universitetslitteratur blir i allt större utsträckning engelskspråkig, och vissa kurser saknar helt svensk litteratur.

Det kan inte vara meningen att svenskspråkiga studenter i Sverige ska behöva tillgodogöra sig utbildning i sitt hemland på ett språk som inte är det egna modersmålet. Det är märkligt. Jag tycker att vi borde stärka det svenska språkets ställning på universitet och högskolor och är intresserad av att höra vad ministern säger om den saken.

Anf. 3 PIA TROLLEHJELM (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i interpellanten Runar Filpers resonemang om vikten av att värna skandinavisk språkförståelse. Jag tror också att det är viktigt.

Jag föddes i Helsingborg, där Danmark ligger bara några minuter bort över Sundet. Som skåning hade vi danskan som en naturlig del av vår vardag.

När jag som barn var hos min farmor var det tradition att vi turade, alltså tog färjan över till Helsingör för att handla eller äta *is med piskefløde*. Det var på många sätt ett levande utbyte mellan två mycket nära och samspelande kulturer, vilket i stora drag lever vidare i dag. Men språkförståelsen håller på att gå förlorad.

Att bo på Skånes västkust innebar också att vi hade tillgång till dansk tv via de analoga marksändningarna. Att växla mellan danska och svenska kanaler var helt naturligt eftersom det på den tiden inte fanns så många andra kanaler att titta på. Förståelsen för danskan kom därför av sig själv. Jag kunde inte prata danska, mer än möjligen några danska ord, men vi förstod varandra.

Det var kanske till och med så att danskarna förstod rikssvenskan lite bättre än skånskan eftersom de självklart hade det motsatta förhållandet att de tittade på svensk tv.

När marksändningarna ersattes av digitala sändningar för drygt 15 år sedan försvann en mycket viktig del i och med att de danska kanalerna försvann från våra antenner. Det kan låta som en liten teknisk detalj, men i praktiken bröts ett språkband över Sundet.

I stället för att höra danska röster dagligen började många – särskilt den yngre generationen, som också Filper talade om – att mötas av engelska.

Jag tror kanske inte att man då förstod att ett tekniskt skifte skulle få så stora effekter på vårt språk och påverka vår språkliga gemenskap så mycket som det gjorde. Det handlar i grunden om ett språk som är en del av skåningarnas identitet.

I Skåne har vi inte bara haft den naturliga kontakten med Danmark utan också ett eget språk och ett eget kulturarv, som står mycket nära det danska. Skånskan bär tydliga spår av det – i ord, uttal och uttryckssätt.

Herr talman! Jag möter ofta skåningar som tycker att skånskan borde erkännas som ett minoritetsspråk i Sverige. Oavsett hur man ser på den frågan är det viktigt att nämna hur starkt våra skandinaviska språk, kulturer och vår gemensamma historia hänger ihop och hur lätt det är att tappa bort en så levande del av vårt arv om man inte vårdar det.

Herr talman! Språket är en del av vår bildningstradition, något som skolan, universiteten och hela utbildningsväsendet är med och bär upp.

Hur ser ministern på möjligheten att erkänna skånskan som ett minoritetsspråk i Sverige? Vilka effekter skulle ett sådant erkännande kunna få i skolväsendet när det gäller att stärka den skånsk-danska och i förlängningen även den skandinaviska språkförståelsen?

Anf. 4 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA
EDHOLM (L):

Herr talman! Det här är en otroligt intressant fråga. Den är inte bara politisk. Den kanske inte ens främst är politisk, för det handlar om hur hela samhället utvecklas och om hur språken hela tiden utvecklas. Men det är klart att vi har någonting väldigt värdefullt i Norden i våra språk. De är väldigt lika varandra. Det gör att vi förstår varandra på ett annat sätt än vad man gör i många andra grannländer runt om i världen. Jag tycker att det är otroligt viktigt att slå vakt om detta.

Själv kommer jag ihåg hur jag som liten var avundsjuk på släktingar i Skåne som hade ytterligare tv-kanaler. När vi i Sverige bara hade två stycken kunde de som bodde i Skåne titta på fler kanaler på tv. Det var någonting som var eftersträfvansvärt.

Nu har den tekniska utvecklingen gått förbi oss i det avseendet. Men det är fortfarande så, tror jag, att en viktig del i detta är att de nordiska länderna inte dubbar sina tv-program. Det är otroligt viktigt att det är textat, för det gör att man kan lyssna och läsa samtidigt och därmed få en viss förståelse.

Den deklaration som jag nämnde i interpellationssvaret är en ny språkdeklaration som syftar till att ytterligare modernisera den gamla språkdeklarationen. Det händer som sagt var väldigt mycket. Men syftet är att vi även fortsättningsvis ska kunna förstå varandra i de nordiska länderna. Därför är skolans roll viktig. Det handlar om att även fortsättningsvis ha läroplaner, kursplaner och så vidare som poängterar behovet av att man lär sig en del danska och norska, framför allt, och att man får insikter inte bara i språket utan också i vårt gemensamma kulturarv.

Vi har också viktiga utbytesprogram inom ramen för Nordplus, där ungdomar från de skandinaviska och nordiska länderna kan resa och utbilda sig över gränserna. I det samarbetet ingår också de baltiska länderna. Det är såklart viktigt att påpeka.

Skolverket har tagit fram stödmaterial för att lärare ska arbeta med den här frågan i sin undervisning. Det är alltså ingen stor skillnad mot hur det har varit. Sedan är det klart att det är ett nationellt ansvar att följa upp hur man följer den nya språkdeklarationen.

Huruvida skånskan ska vara ett eget språk eller inte har varken jag eller regeringen någon synpunkt på, faktiskt. Det är väl en fråga som man får driva i andra sammanhang, tänker jag.

Anf. 5 RUNAR FILPER (SD):

Herr talman! Tack för svaret, minister Edholm!

Jag har följt den riksbekanta författaren Björn Ranelid i en del debattartiklar. Han förfasar sig över det svenska språkets förfall. Han menar att många älskar att föra in engelska ord när det är helt onödigt och inte tillför det svenska språket någonting av skönhet, betydelse eller kreativitet. Varför säger man till exempel att det är *fine* när det är klokare att säga att det är bra, fint eller utmärkt? Det finns hur många exempel som helst. Det kom jag också in på förut.

Den folkkära sportjournalisten Jacob Hård, som vi säkert alla vet vem det är, är en annan kändis som kritiserat engelskans intrång. Han menar att vi inte får glömma bort vårt eget språk. Man ska inte behöva känna sig exkluderad i sitt eget land. Han skrev: I vilket annat land skrotar man modersmålet och låter den allsmäktiga engelskan ta över? Han sa vidare: För det första exkluderas människor som inte är bekväma med engelska. Jag tänker framför allt på den äldre generationen.

Han gillar inte att vi släpper vårt språk helt enkelt.

Många tycker att det är hippt med engelska. Därför pratar de många gånger engelska i stället för svenska och tar för givet att alla är bekväma med det. Men så får vi inte tänka, för det är hur många som helst som inte är bekväma med engelska och som inte ens kan engelska. Det är såklart en generationsfråga, men det är även många yngre som inte kan engelska.

Det är till exempel lite retsamt när det i tv kommer en kommentar på engelska och den inte är textad. Man tar för givet att man inte behöver texta för att folk förstår. Men det gör inte folk i gemen – långtifrån.

Hur ser ministern på skolans roll här? Hur vårdas egentligen svenskan där?

Vårt svenska språk är en omistlig del av vårt gemensamma kulturarv, som jag sa. Vi måste därför bevara det för efterkommande generationer.

Relationen mellan svenska och norska är i stort sett kvar vid det gamla. Vi talar svenska med våra norska grannar, och de svarar oss på norska. Det fungerar rätt bra. Vi kan ibland behöva dra ned på taltempot och öka tydligheten i artikulationen, som det heter. Men så gör vi alltid när vi pratar med någon som inte har svenska som modersmål.

Ungefär på samma sätt var det i samtal mellan svenskar och danskar för bara någon generation sedan – ja, det är inte alls länge sedan. Visserligen tyckte de flesta av oss att norska var mycket enklare än danska, men det fungerade ändå rätt hyfsat när vi höll fast vid våra respektive modersmål i samtalen.

Så är det inte längre, och det har delvis med ålder att göra. Den äldre generationen går in i en dansk butik och talar svenska. De yngre väljer engelska. De äldre får svar och följdfrågor på danska. De yngre får svar på engelska. Detta avsteg från skandinaviskan förekom inte för 50 år sedan – eller mindre tid än så. På 80-talet och 90-talet pratade de flesta inte engelska med danskar. Men nu faller språkvalet mer och mer på engelska hos framför allt den yngre generationen.

Vilket ansvar har skolan här, eller är det helt enkelt omöjligt att stoppa denna utveckling i de sociala mediernas tidevarv? Det var ytterligare en liten fråga till ministern.

Anf. 6 PIA TROLLEHJELM (SD):

Herr talman! Jag tackar ministern för ett bra svar.

För mig som är skåning handlar detta ytterst om att bevara ett levande språklandskap, där skånskan får vara den bro till danskan som den alltid har varit, och där svenska, norska och danska fortfarande kan förstås utan att vi behöver ta en omväg via engelskan.

Språk är inte bara ord utan så mycket mer. Det är kultur, historia och identitet. Språket är själva nerven i vår gemenskap. Att tappa bort den naturliga språkförståelsen mellan oss innebär att vi riskerar att tappa något av vår egen identitet som nordbor.

Jag hoppas därför att ministern tar fasta på det här samtalet som en påminnelse om att språkförståelse också är samhällsförståelse och att den förståelsen börjar när vi hör varandras språk varje dag.

Anf. 7 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Att värna det svenska språket och kunskaperna i de andra nordiska språken är vi helt eniga om är otroligt viktigt. Svenska språket är ett litet språk sett till antalet som talar det, och danska och norska är ännu mindre språk. Det är viktigt att behärska sitt eget modersmål och att behärska eller åtminstone förstå norska och danska. Det är också viktigt att unga människor får titta lite på isländskan, som är en del av vårt urspråk från början.

När det gäller skolans roll finns läroplaner och kursplaner som tydligt talar om vad som ska läras ut i det avseendet. Men jag skulle vilja poängtera en sak. Runar Filper glider över till svenska språkets ställning. Jag delar uppfattningen att svenska språket i mångt och mycket är hotat. Å andra sidan måste man också se att engelskan fungerar som ett sätt att kommunicera med människor i hela världen som vi annars inte skulle kunna kommunicera med. Sverige som ett internationaliserat land, ett av världens mest exportberoende länder, måste ha bra undervisning också i engelska språket.

De stora satsningar som regeringen och församlingen har ställt sig bakom handlar om läsningens betydelse i den svenska skolan. Vi satsar nu ungefär en halv miljard kronor varje år, bland annat en halv miljard till skönlitteratur i skolan. Den är i huvudsak svenskspråkig. Vidare går ungefär en halv miljard varje år till riktiga läromedel och faktaböcker. Det är en otrolig insats inte bara för att stärka läsningen i svensk skola utan den behövs också eftersom 20–25 procent av dem som lämnar grundskolan i Sverige inte kan läsa ordentligt. Böcker har en helt avgörande betydelse

där. Det är också ett sätt att stärka det svenska språket och sprida svensk-språkig litteratur till alla våra barn och ungdomar.

Dessa två frågor hänger ihop. Läroplaner och kursplaner ska fokusera på unga människors rätt och krav på att lära sig en del om våra nordiska grannspråk, även kopplat till svenska språket och läsningen.

Prot. 2025/26:24
23 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 8 RUNAR FILPER (SD):

Herr talman! Jag tackar ånyo minister Edholm för svaren.

Vi hade i förrgår ett mycket bra seminarium i Andrakammarsalen om läsförståelse och läsfrämjande. Det är jätteviktigt, precis som ministern säger.

Jag tänkte annars komma in på fotboll. När Jon Dahl Tomasson tillträdde som svensk förbundskapten vägrade han att tala svenska eftersom han ville bli förstörd – trots att han tidigare när han tränade Malmö FF och tog två SM-guld under dessa två år talade skandinaviska med både spelare och journalister. Men nu skulle han inte prata danska eftersom han ville bli förstörd.

Här exkluderades en betydande del av den fotbollsintresserade svenska publiken, inte minst den äldre generationen. Precis som jag sa tidigare måste man lära sig att ge tusan i att ta för givet att folk kan engelska. Det kan de inte, vissa inte alls, vissa lite grann och vissa långtifrån obehindrat. Det är en generationsfråga.

Enligt flera danska medier, till exempel tidningen Bold – boll på danska – som handlar om fotboll och handboll, var det största misstaget som Jon Dahl Tomasson gjorde att tala engelska på presskonferenser och med journalister i övrigt. Han fjärmade sig från svenska folket. Han kunde ha vunnit enkla poäng hos svenska folket genom att prata skandinaviska. Artikulerad danska är lätt att förstå även för en svensk.

Men som jag har sagt tar sig engelskan alltmer in i den nordiska språkgemenskapen, och det är en förändring som har pågått under några decennier. Den allsmäktiga engelskan har blivit ett hot mot svenska språket, och det är viktigt att vi värnar vår identitet och våra nordiska band.

Vi ska fortsätta att tala svenska med norrmän, och vi måste finna vägen tillbaka till samtalet med danskarna efter gammalt mönster. Vi förstår varandra – det handlar om att vilja. Annars står vi där om någon generation och pratar engelska med norrmän. Den dagen har den skandinaviska språkförbistring nått nya dimensioner.

Anf. 9 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Jag delar engagemanget för det svenska språket och för att det finns bra undervisning i skolan som gör det möjligt för våra barn och ungdomar att få en förståelse för våra grannländers språk och att förstå vad som sägs – även skriftligt.

Vad gäller engelska språket är det viktigt att skilja ut det som är engelskans påverkan på svenska språket, som jag tror att många upplever är ett problem, samtidigt som vi måste förstå att engelskan inte är något som kan förbjudas och att det handlar om att språket hela tiden utvecklas. Men det ska separeras från att vi svenskar bör vara skickliga på engelska. Det är ett uttalat mål för grundskolan att barn och ungdomar ska lära sig bra

engelska. Det är otroligt viktigt för det samhälle vi lever i, för Sverige som en välfärdsnation och ett industriland, att kunna tala bra engelska.

Dessa frågor hänger inte alltid ihop. Svenska språket har en särställning. Vidare finns en språklag som säger att svenska språket är det nationella språket i Sverige. Det är viktigt att poängtera. Jag tror att satsning på läsning och riktiga böcker är oerhört viktigt för att vi ska garantera det svenska språket.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2025/26:45 om Raoul Wallenberg-institutets forskning om mänskliga rättigheter och humanitär rätt

Anf. 10 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Per-Arne Håkansson har frågat mig hur jag, inom mitt ansvarsområde, motiverar att Raoul Wallenberg-institutet, som följt uppmaningen från tidigare regeringsbesked och inkommit med forskningsansökan, inte erhåller ett långsiktigt grundbidrag och om det är min bedömning att Raoul Wallenberg-institutets verksamhet i Lund inte är av statligt intresse, eller om jag avser att ta initiativ för att säkerställa institutets internationellt välrenommerade forskningsverksamhet framgent.

Jag delar självklart Per-Arne Håkanssons syn att det är angeläget att främja kunskap om mänskliga rättigheter och humanitär rätt, inte minst i den värld som vi i dag lever i. Raoul Wallenberg-institutet spelar en viktig roll i det arbetet.

Tack vare institutets bibliotek tillgängliggörs ett stort antal böcker som är en resurs i både forskning och utbildning. Det har funnits risk för att biblioteksverksamheten behöver avvecklas. Därför har regeringen tillfört medel för att stärka förutsättningarna för bibliotekets fortsatta verksamhet med ett tillskott på 10 miljoner kronor i vårändringsbudgeten för 2025.

För forskningsverksamheten kan Raoul Wallenberg-institutet, i likhet med andra aktörer, söka om medel i konkurrens. Regeringen har nyligen genom forsknings- och innovationspropositionen presenterat en av de största satsningarna på forskning och innovation någonsin: 6 ½ miljard kronor tillförs 2028.

Anf. 11 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Jag får tacka för svaret från gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm. Jag noterar av svaret att Lotta Edholm delar min syn på att det är angeläget att främja kunskap om mänskliga rättigheter och humanitär rätt, inte minst, som hon också uttrycker det, i den värld som vi nu lever i. Lotta Edholm framhåller också Raoul Wallenberg-institutets viktiga roll i detta arbete.

Utifrån den slutsatsen är det beklagligt att de välvilliga orden än så länge inte förvandlats till handling och att jag därför får återkomma till denna fråga i en ny interpellationsdebatt.

I sammanhanget kan det nämnas att Raoul Wallenberg-institutet är ett av Nordens främsta inom mänskliga rättigheter och humanitär rätt. Man har erkänd internationell verksamhet och driver tillsammans med Lunds universitet ett av världens mest respekterade masterprogram inom området. Det är rankat på tionde plats internationellt.

Institutet är uppkallat efter den svenske diplomaten Raoul Wallenberg, som var diplomat i Budapest och vars insatser för att rädda judar undan nazismen är omvittnat erkända. Hans namn i sig förknippas med civilkurage, internationell solidaritet och kampen för mänskliga rättigheter under Europas kanske mörkaste stunder.

På institutet kombineras forskning inom mänskliga rättigheter med direkt engagemang på plats i samarbete med lokala partner i över 60 länder. Brott mot folkrätten finns kartlagda i det som betecknas som världens första databas i sitt slag.

För egen del har jag kommit i kontakt med institutets arbete här i riksdagen i samband med bland annat delegationer från andra länder, exempelvis Zimbabwe, där arbetet mot korruption och för demokrati varit och är i fokus.

Jag har som jag nämnde haft denna typ av debatt, om Raoul Wallenberg-institutet i Lunds viktiga insatser för mänskliga rättigheter och humanitär rätt, vid två tidigare tillfällen i denna kammare under mandatperioden. Först var det med tidigare ministern Paulina Brandberg, som betygade sin uppskattning och i alla fall tog med sig frågan. Sedan var det med Liberalernas och Lotta Edholms tidigare partiledare Johan Pehrson, som en kort tid efter debatten här i kammaren mer eller mindre utlovade att regeringen avsåg att rädda Raoul Wallenberg-institutets bibliotek och uppmanade institutet att inkomma med ansökan om långsiktigt forskningsstöd.

Institutet följde denna uppmaning och lämnade in en ansökan samma månad. Som jag förstod det hade mottagandet blivit gott och diskussionerna fruktbara. Därför var besvikelsen mycket stor när regeringens budgetproposition presenterades och det saknades avsatta medel för långsiktigt grundbidrag. En summa som nämnts i sammanhanget är 10 miljoner kronor.

Därför väcker jag nu frågan på nytt och hoppas att Lotta Edholms ändå välvilliga inställning kanske kan vara ett litet hopp om att föra frågan framåt. Någon motivering har, såvitt jag förstår, inte lämnats när företrädare för institutet frågat varför anslaget saknas. Det finns inte heller i det svar som Lotta Edholm hittills lämnat. Jag noterar också att ministern undviker att svara på det här med långsiktigt stöd.

Jag vill återigen fråga gymnasie-, högskole- och forskningsministern om hon bedömer att Raoul Wallenberg-institutet i Lund, i synnerhet i det omvärldsläge vi upplever, är av statligt intresse och om hon avser att säkerställa institutets välrenommerade forskningsverksamhet framgent. Annars blir institutet hänvisat till ett årligt anslagsäskande med den osäkerhet som det kommer att innebära.

Anf. 12 EWA PIHL KRABBE (S):

Herr talman! Raoul Wallenberg försvann 1945 efter att ha räddat oräkneliga liv undan Förintelsen. Inspirerat av en mans verk har Raoul Wallenberg-institutet i Lund under mer än 40 år arbetat för att främja allmän respekt för mänskliga rättigheter och humanitär rätt. Man har byggt upp

kunskap och kapacitet bland tusentals statstjänstemän, forskare och praktiker i över 40 länder, i syfte att främja en kultur av respekt för mänskliga rättigheter och idén att alla människor är födda fria och jämlika i fråga om värdighet och rättigheter.

Sedan tillkomsten 1984 har Raoul Wallenberg-institutet tagit på sig att höja medvetandet om mänskliga rättigheter och den humanitära rätten genom dess akademiska forskning och utåtriktade verksamhet.

I Skåne är vi mycket stolta över Raoul Wallenberg-institutet. Så tycks det inte vara i Stockholm och hos regeringen, eftersom man kan se att regeringen till 99 procent prioriterar att utge medel till övriga oberoende institutioner som är verksamma i främst Stockholm, Mälardalen och Göteborg.

Raoul Wallenberg-institutet är, som interpellanten nämnde, ett av Nordens främsta akademiska institut inom mänskliga rättigheter och humanitär rätt. Institutet driver tillsammans med Lunds universitet ett av världens mest respekterade masterprogram inom området. Det lockade i år hela 800 sökande, varav 50 studenter blir antagna.

Institutet är inte bara ett viktigt kunskapscentrum utan också en väldigt viktig plattform för dialog globalt och för idéutbyte och konkret handling och har verksamhet över hela världen. Just nu bistår man Ukraina i den pågående EU-kandidaturprocessen med fokus på rättsstatens principer och kampen mot korruption.

Därför är det förvånande att regeringen väljer att inte prioritera Raoul Wallenberg-institutet efter att ministerns föregångare var tydlig med sina intentioner när det gäller institutet. Jag undrar om ministern instämmer i den tidigare ministern Johan Pehrsons uttalanden om forskningsanslag till Raoul Wallenberg-institutet.

Anf. 13 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill först rikta ett stort tack till Per-Arne Håkansson för att han gång på gång i riksdagens kammare lyfter upp frågan om Raoul Wallenberg-institutet i Lund. Jag vill också tacka Ewa Pihl Krabbe för att hon driver frågan aktivt, inte minst i de här debatterna.

Jag vill även tacka statsrådet för svaret, även om jag tycker att det är en besvikelse. Vi upplevde under den förra interpellationsdebatten att det förra statsrådet, Johan Pehrson, hade en mer positiv inställning och verkade mer angelägen om institutets framtid. Det var också därför vi förstod det som att han uppmanade institutet att ansöka om pengar. Den känslan tycker jag inte alls att man får av det nuvarande statsrådets mycket kortfattade svar. Jag hoppas att vi kanske kan få lite mer besked under debatten.

Jag vill påstå att Raoul Wallenberg-institutet i Lund är en avsevärd nationell resurs med en mycket bred verksamhet. Man bedriver forskning om mänskliga rättigheter i världen och har direkt verksamhet i ett fyrtiotal länder för att stärka respekten för rättsstatens principer och mänskliga rättigheter, i syfte att främja en demokratisk utveckling. Jag menar att det är mer angeläget än någonsin nu när demokratin är på tillbakagång och vi ser dagliga, omfattande kränkningar av de mänskliga rättigheterna, inte minst i krigshärdar som Ukraina, Palestina och Sudan.

Raoul Wallenberg-institutet åtnjuter ett mycket högt internationellt anseende. Det visade sig inte minst förra året då FN vände sig till institutet när det gällde att granska de anklagelser som förts fram mot UNRWA om kopplingar till Hamas. Raoul Wallenberg-institutet var en av de tre forskningsinstitutioner i världen som bidrog till den granskningen och det arbetet. Det säger lite om den status som Raoul Wallenberg-institutet har i det internationella forskningssamhället.

Raoul Wallenberg-institutet kartlägger dessutom brott mot folkrätten i en databas som är unik i sitt slag. Man driver också det bibliotek som vi hörde om tidigare och som samlar grundfakta om mänskliga rättigheter. Även det är världsunikt.

Herr talman! Raoul Wallenberg-institutet är en nationell resurs. Då är frågan varför man inte har någon nationell statlig grundfinansiering. Det kan väl inte bero på att det här är ett institut som inte ligger i Stockholm? Det vill man inte tro.

Frågorna om finansieringen blev akuta förra året, när bibliotekets framtid var i fara. Då löstes det genom ett tillfälligt tillskott. Det var gott så, men det skjuter bara fram problemet några år – till nästa regering, kanske man kan tänka.

Som jag sa tidigare uppmanade det förra ansvariga statsrådet, Johan Pehrson, i en DN-artikel i våras institutet att ansöka om permanenta medel från regeringen. Efter en sådan uppmaning hade man förhoppningen att regeringen skulle prioritera frågan i budgetförhandlingarna. Men det har man uppenbarligen inte gjort. Tvärtom får vi ett ganska korthugget svar när vi nu återigen tar upp frågan – det enda vi får veta är att regeringen skjuter till pengar till forskning 2028. Det är alltså 2025 nu. Min fråga till statsrådet är: Är det detta som är beskedet nu: att man helt enkelt får vänta till 2028?

Anf. 14 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Jag delar helt interpellantens och övriga riksdagsledamöters engagemang i frågan. Raoul Wallenberg-institutet är en väldigt viktig institution i Sverige. När dess bibliotek var hotat tillförde regeringen medel. Det är första gången som Utbildningsdepartementet gett särskilda medel till Raoul Wallenberg-institutet. Det skedde inte under föregående regering heller.

Institutet är viktigt. Men det är också viktigt att betona att mängder av olika institut kommer till regeringen med ansökningar om statliga bidrag. Vi kan inte möta alla. Jag skulle vilja hävda att det särskilda bidrag som nu har getts under tre år för att värna biblioteket har varit oerhört viktigt för den här verksamheten. Men självklart kan jag inte stå och lova pengar här i riksdagens talarstol. Det vore en mycket märklig ordning.

Anf. 15 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Jag vill åter tacka Lotta Edholm för svaret.

I en tid när allt fler människor i världen lever i länder utan demokrati och med auktoritära styren blir Raoul Wallenberg-institutets arbete kanske viktigare än hittills under dess 40-åriga existens. Det handlar om en unik och specialiserad människorättsinstitution som finns sedan över 40 år tillbaka. Den bildades i spåren av den globala våg av frågor om mänskliga

rättigheter som präglade världspolitiken på 1970-talet och i början av 1980-talet. Jimmy Carter var president i USA, och Olof Palme var statsminister i Sverige. FN:s generalsekreterare Javier Pérez de Cuéllar var fredsmäklare. För att ta exempel som är mer närliggande för Lotta Edholm kan jag nämna företrädare för Liberalerna på hemmaplan som statsminister Ola Ullsten, partiledare, och utrikesminister Hans Blix.

Sverige var ett av de drivande länderna vad gällde framtagandet av internationella konventioner på en rad områden. Rättigheter som i dag kanske tas mer eller mindre för självklara men som nu utmanas är värda att lyfta fram. Institutet spelade också en viktig roll vid tillkomsten av Institutet för mänskliga rättigheter, som inrättades den 1 januari 2022 efter ingående utredningsarbete och beredning i KU med stöd inte minst av Liberalerna.

En stor utmaning har länge varit bristen på grundfinansiering. Denna brist har försvårat bidragsansökningsprocedurer och projektarbeten samt gjort det svårare att attrahera och behålla erkända experter. Därför efterfrågas nu ett långsiktigt statligt engagemang.

Det är intressant att Lotta Edholm nämner konkurrensen. Det kan tolkas som att Raoul Wallenberg-institutet inte erhållit stöd för att man blivit utkonkurrerad. Jag har stämt av det med institutet, och det är i så fall första gången man hör detta. Det besked som tidigare lämnats är att departementet gjorde allt man kunde för att få till ett stöd. Det anslag på 6,5 miljarder kronor som Edholm nämner är inget som man tror att man kan komma i fråga för – jag har kollat med institutet. Fokus är på det särskilda anslaget för oberoende utbildningssamordnare.

En fråga som ofrånkomligen uppstår och som också har tagits upp av tidigare talare är den regionalpolitiska dimensionen. I anslaget på drygt 1 miljard kronor under innevarande år för enskilda utbildningssamordnare finns det en stark övervikt för Stockholm och Mälardalen. Men de facto finns det både historiskt och fortfarande ett fokus på mänskliga rättigheter i Öresundsregionen. FN City i Köpenhamn är värd för elva olika FN-organ och Unicefs spjutspetsteknologi. Lunds universitet har en erkänd verksamhet på området. Detta är kanske ytterligare argument för att se potentialen i Raoul Wallenberg-institutets verksamhet i Lund och Skåne.

Jag skulle vilja fråga Lotta Edholm hur hon ser på dessa aspekter. Är det Lotta Edholms bedömning att den kraft och samlade kunskap som finns kring dessa frågor med Raoul Wallenberg-institutet i fokus utgör en resurs ur ett nationellt perspektiv? Det kan väl inte vara så att det ska vara regionalpolitiska dimensioner som täcker den typen av frågor i denna viktiga debatt?

Anf. 16 EWA PIHL KRABBE (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

Raoul Wallenberg-institutet har ett mycket gott anseende hos FN som samarbetspartner i arbetet med att skydda och främja mänskliga rättigheter. Institutet har ansökt om formell konsultativ status hos FN:s ekonomiska och sociala råd. FN:s särskilda rapportörer för Afghanistan är nu verksamma från institutet. Flera FN-organ använder sig också av institutets olika akademiska rapporter.

För ett par år sedan fick Sverige skarp kritik från FN:s funktionsrättskommitté, som bland annat ansåg att Sverige inte i tillräcklig grad såg till att stärka det nationella institutet för mänskliga rättigheter, det vill säga det institut som vi talar om. Sverige har redan etablerat Lund som ett centrum för mänskliga rättigheter. Att bygga vidare på denna utveckling genom att säkra Raoul Wallenberg-institutets akademiska framtid skulle befästa Sveriges roll som global ledare inom kunskap, forskning och praktiskt arbete för mänskliga rättigheter och humanitär rätt. Trots detta har regeringen i höstens statsbudget valt att avslå Raoul Wallenberg-institutets begäran om långsiktig forskningsfinansiering. Det är beklagansvärt.

Anf. 17 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag får nog säga att jag hade hoppats på ett mer positivt svar från statsrådet i hennes senaste inlägg. Nu fick vi bara höra att hon inte kan lova några pengar. Det kan hon ju visst. Det tror jag faktiskt att jag själv har gjort som minister vid några tillfällen. Man kan i vart fall lova att man ska titta närmare på frågan, visa att man förstått hur viktig den är och ta den vidare. Det var precis det som Johan Pehrson gjorde i interpellationsdebatten i våras. Han såg inte bara till att de viktiga 10 miljonerna kom fram utan uppmanade också institutet att söka pengar i form av grundfinansiering. Det gav en signal om att regeringen såg hur viktig den här verksamheten var. Därför blev det också en besvikelse när budgetpropositionen kom och det visade sig att det inte fanns några pengar där.

Jag menar att regeringen måste se Raoul Wallenberg-institutet som en avsevärd nationell resurs. Jag hoppas att det ansvariga statsrådet själv skulle kunna besöka institutet på plats i Lund för att informera sig om vad man gör. Det hade varit en bra signal.

Med den värld vi nu lever i är det kanske mer angeläget än någonsin. Det handlar inte bara om de stora krig som rasar i Ukraina, Mellanöstern och Afrika utan också om hur hela den regelbaserade världsordningen är i gungning.

Finns det då någonting som är viktigare i det här sammanhanget än att satsa på forskning om och utvärdering av mänskliga rättigheter, krig och internationell rätt?

Det hade varit en viktig signal att skicka från Sveriges sida. Jag menar att det hade varit bra om regeringen skapat en idé och en ambition om vad man vill med institutet.

Sedan är min fråga: Ska man verkligen behöva vänta till 2028 på pengarna? Eller är det så, som vi har förstått tidigare i debatten, att de pengarna kanske inte över huvud taget kan komma i fråga för institutet?

Anf. 18 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Nej, jag tycker inte att man som minister ska stå i talarstolen och lova bort pengar. Jag vet inte om Morgan Johansson gjorde det när han var minister. Jag tror faktiskt inte det.

Det är en otroligt viktig verksamhet som Raoul Wallenberg-institutet bedriver. Det är också därför som regeringen satsade 10 miljoner för att kunna se till att biblioteket blir kvar. De pengarna har varit viktiga.

Självklart har jag träffat representanter för Raoul Wallenberg-institutet. Jag gjorde det för några veckor sedan och diskuterade deras viktiga verksamhet. Men jag tycker inte att man ska lova bort pengar som man inte har.

Däremot är det så, precis som Johan Pehrson också sa, att man är välkommen att komma med ansökningar. Jag tror för övrigt att det är ett korrektur fel. Det ska vara 2026. Det handlar om forskningsmedel över huvud taget som är kopplade till forskningspropositionen.

Jag förstår inte riktigt den regionalpolitiska dimensionen. Det är inte så att jag skulle vilja ge mer medel till Raoul Wallenberg-institutet eller inte beroende på var det är placerat. Det vore helt förfärligt om man skulle säga att Raoul Wallenberg-institutet ska få pengar för att det är placerat i Lund.

Raoul Wallenberg-institutet får 10 miljoner för att se till att biblioteket kan bevaras och upprätthållas för att det är världsklass på det biblioteket. Huruvida det ligger i Lund eller inte är naturligtvis en sekundär fråga.

Institutets verksamhet är otroligt viktig. Det är också därför som Utbildningsdepartementet för första gången någonsin har gett direkta medel för att kunna hjälpa detta viktiga institut. Det har inte skett tidigare.

Anf. 19 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka Lotta Edholm för debatten. Den kommer sannolikt att återkomma utifrån de svar vi har fått här i dag.

Jag förstår att Lotta Edholm nämner biblioteket. Det är glädjande att Lotta Edholm har träffat representanter från Raoul Wallenberg-institutet. Jag tänker mig att de säkert har nämnt att biblioteket och institutets verksamhet hänger ihop. Man kan inte se biblioteket separat. Då blir det felaktigt utifrån det långsiktiga perspektivet. Biblioteket och institutet hänger ihop.

Jag vill som slutord betona att skyddet av mänskliga rättigheter och humanitär rätt inte är några perifera forskningsområden. De är snarare fundamentala för vår demokrati, för en fortsatt framgångsrik diplomati och kanske också för vår självbild som rättsstat. Det är också av betydelse för Sveriges röst i världen att dessa områden kan lyftas fram i forskningen.

Ett årligt kontinuerligt stöd skulle frigöra de mänskliga resurser som finns tillgängliga vid institutet och skapa den tid som behövs för att initiera innovativ forskning och internationella samarbeten. Under de senaste åren har institutet lyckats attrahera en rad talanger och säkra projektbaserad forskning och internationella samarbeten.

Det treåriga bidraget som regeringen tillfört biblioteket för att rädda den samlade kunskap och de fakta som där finns tillgängliga för alla intresserade är självklart välkommen. Men det behövs en långsiktig finansiering för att stärka arbetet framgent. Det hoppas jag att denna debatt gett insikt om och inspiration till att åstadkomma.

Anf. 20 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Tack för en bra diskussion!

Jag skulle ändå vilja påpeka att Socialdemokraterna under de åtta år när man hade makten att göra det inte gav den typen av forskningsmedel till Raoul Wallenberg-institutet som man nu vill ge permanent. För första

gången någonsin ger nu Utbildningsdepartementet ett direkt anslag till Raoul Wallenberg-institutet för att det ska kunna bevara sitt bibliotek. Det är viktigt.

Jag har också noterat att det i Socialdemokraternas egen budgetmotion inte finns med extra medel till Raoul Wallenberg-institutet, så det kanske inte var så väldigt mycket värt. Jag tycker ändå att diskussionen har varit spännande, för det är ett viktigt institut i Sverige. Därför stöttar också regeringen den viktiga biblioteksverksamhet som Raoul Wallenberg-institutet självt har lyft fram som en viktig del.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:24
23 oktober

*Svar på
interpellationer*

§ 7 Svar på interpellation 2025/26:60 om antalet utbildningsplatser i högre utbildning

Anf. 21 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Linus Sköld har frågat mig vilka ytterligare åtgärder jag avser att vidta för att minska antalet utbildningsplatser de närmaste åren samt om jag avser att vidta några åtgärder för att arbetskraften ska stå bättre rustad för arbetslivet när konjunkturen vänder.

För att stärka förutsättningarna för hög kvalitet i utbildning och utbildningsutbud fortsätter regeringen att prioritera höjda ersättningsbelopp till flera utbildningsområden inom högskolan. Det är en viktig signal om att hög kvalitet ska vara i fokus. Regeringens kvalitetssatsningar inom utbildningsområdena natur och teknik respektive humaniora, samhälle, juridik och teologi skapar förutsättningar för höjd kvalitet inom de utbildningar som är störst inom högskolan. Det innebär att nära tre fjärdedelar av studenterna får del av kvalitetssatsningarna.

Det är viktigt att de ökade resurserna per student kan omsättas i bland annat ökad lärlarled tid för att främja studenters lärande och förståelse. Det ger studenter bättre förutsättningar att förstå komplexa samband, reflektera kritiskt och nå djupare kunskaper inom sitt ämne. För att värna en hög kvalitet inom musikområdet föreslår regeringen nu i budgetpropositionen för 2026 att ersättningsbeloppet för detta område också höjs.

Regeringens genomförda och föreslagna kvalitetssatsningar genom ökad ersättning per student har delvis finansierats genom att medel har omfördelats mellan lärosäten. Det har inneburit att vissa lärosäten har fått sänkta takbelopp. Det är upp till lärosätena att avgöra hur många studenter de tar in och på vilka utbildningar, vilket innebär att den här förändringen kan se olika ut på olika lärosäten.

Det är viktigt att poängtera att det inte enbart är antalet utbildningsplatser som är av betydelse, utan även utbildningarnas kvalitet och deras inriktning. Syftet med omfördelningen är att stärka drivkrafterna för ett utbildningsutbud med hög kvalitet. Arbetskraften står bara bättre rustad för arbetslivet när konjunkturen vänder om både utbildningarna håller hög kvalitet och inriktningen möter arbetslivets efterfrågan.

Linus Skölds fråga handlar om antalet utbildningsplatser i högre utbildning. Både yrkeshögskolan och högskolan tillgodoser efterfrågan på

eftergymnasialt utbildad arbetskraft. Båda utbildningsformerna är relevanta i detta sammanhang.

I budgetpropositionen för 2026 föreslår regeringen en fortsatt permanent utbyggnad av utbildningsplatser inom yrkeshögskolan. Under mandatperioden har regeringen satsat på en successiv utbyggnad av yrkeshögskolan, och i budgeten för 2026 föreslår regeringen ytterligare 900 miljoner kronor under perioden 2026–2028, vilket motsvarar cirka 12 000 nya årsplatser.

När det gäller folkhögskolorna tillfördes under pandemin i omgångar tillfälliga medel till folkhögskolorna. Eftersom dessa medel var just tillfälliga upphörde de sedan. Däremot har folkhögskolorna från och med 2024 tillförts 100 miljoner kronor permanent, och stöd till folkhögskolorna har därmed inte skurits ned.

Anf. 22 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Som Lotta Edholm mycket riktigt påpekade i sitt svar rörde min interpellation huvudsakligen utbildningsplatser i akademien. I en bisats nämnde jag några andra utbildningsformer för vuxna, bland annat folkhögskolorna. Då kunde inte Lotta Edholm hålla sig utan var tvungen att töja på sanningen när det gäller folkhögskolorna.

Jag kommer därför att inleda där Lotta Edholm avslutade och korrigera en viktig felaktighet i hennes svar. Lotta Edholm säger att regeringen inte har skurit ned på platserna i folkhögskolan. Det stämmer inte. Det år som folkhögskolorna fick den permanenta förstärkningen med 100 miljoner minskade antalet årsstudieplatser i folkhögskolorna med över 4 000. Det är alltså en minskning med 7,3 procent av antalet som studerar på folkhögskola. Det är för mig helt obegripligt att påstå att detta inte är en nedskärning.

Låt oss gå vidare till högre utbildning, som debatten egentligen skulle handla om. Till antagningen i höstas ansökte 411 000 personer om plats på högre utbildning. Det är rekord. Antalet utbildningsplatser – utbildningsutbudet både när det gäller antalet utbildningar som fanns att söka och när det gäller hur många som till slut antogs – minskade i höstas.

Bara för någon vecka sedan gick ansökningstiden för vårterminen ut, och UHÄ har redan presenterat statistiken. Det är rekord igen; så här många har inte sökt plats på högre utbildning en vårtermin sedan 2009, det vill säga sedan det var finanskris i Sverige.

Vi har lågkonjunktur i landet. Företag går i konkurs i en skala och på ett sätt som regeringen fullständigt ignorerar. Sverige har en tillväxt som ligger i Europas bottenliga och en arbetslöshet som rusar. Vi har 100 000 fler arbetslösa nu än när Lotta Edholm tillträdde sin förra ministerpost som skolminister, som det då hette.

Regeringens arbetsmarknadspolitik kan sammanfattas med att man avvecklar all arbetsmarknadspolitik och gör dem som är arbetslösa fattigare.

Lotta Edholms företrädare deklarerade år 2024 en omläggning av regeringens utbildningspolitik. Regeringen skulle prioritera utbildningar som leder till jobb, och det skulle bli färre utbildningar av hobbykaraktär i akademien.

Enligt statistiken inför vårterminens antagning ökar antalet sökande till sjuksköterskeprogrammet med 18 procent. Samtidigt läggs tre sjuksköterskeutbildningar ned, trots att antalet sökande ökar med 18 procent.

Därför är min fråga till Lotta Edholm enkel: Tycker Lotta Edholm att sjuksköterskeutbildningar är utbildningar av hobbykaraktär? (Applåder)

Prot. 2025/26:24
23 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 23 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Nej, jag är inte bekymrad över att antalet platser i högre utbildning minskar något. Högre utbildning ska inte vara en arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Människor som är arbetslösa måste få en utbildning på den nivå som leder till jobb.

Det vi nu ser i Västeuropa är en utveckling där den allmänna efterfrågan på akademiskt utbildad personal faktiskt minskar. Det finns många skäl till det. Däremot har vi en stark efterfrågan på yrkesutbildade människor i Sverige. Det är klart att dessa frågor hänger ihop. Om man tror att man löser arbetslösheten genom att människor läser kurser som de annars inte skulle ha läst tror jag att man skjuter sig i foten. Man lurar då också unga människor att ta på sig studielån och en lång akademisk utbildning som sedan inte leder till jobb.

Jag menar att det finns en fara med att göra som Socialdemokraterna tidigare gjorde: att bygga ut antalet platser väldigt kraftigt men samtidigt inte tillföra medel för att öka kvaliteten i utbildningarna. Man måste göra både och om man gör en sådan kraftig utbyggnad. Det regeringen nu gör är att satsa på att öka kvaliteten i de högre utbildningar vi redan har men också att satsa stort på yrkeshögskolan. Vi har i dag enorma brister på yrkesutbildad personal.

Lösningen på detta kan inte vara att ständigt bara utöka antalet platser utan att samtidigt utöka kvaliteten. Det är detta som både lärosäten och studenter på senare år har klagat på. Man får till exempel färre och färre undervisningstimmar. Många som undervisar i den högre utbildningen känner att de är otillräckliga.

Det handlar också om att väldigt många studenter i dag kommer till våra lärosäten utan tillräckliga kunskaper. Den generation som nu lämnar grundskolan utan att kunna läsa och skriva ordentligt och som sedan går igenom gymnasiet utan att få med sig tillräckliga kunskaper kommer nu till den högre utbildningen.

Det är inte rimligt att vi bara fortsätter att bygga ut och bygga ut om vi inte samtidigt tillför resurser för att öka kvaliteten. Nu tillför regeringen resurser för att utöka kvaliteten avsevärt på ett sätt som inte skedde under de socialdemokratiska åren. Det skäms inte jag det minsta för, utan jag tycker att det är bra. Samtidigt bygger vi ut yrkeshögskolan kraftigt, för det är också ett viktigt sätt att ge människor bättre utbildning.

Anf. 24 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Återigen tjejer Lotta Edholm på sanningen. Regeringen tillför inte resurser. Regeringen sänker taket, det vill säga den skär ned på summan pengar lärosätena kan spendera och på antalet människor de kan ta in. Det gör regeringen för att finansiera en liten höjning av prislapparna.

Vi socialdemokrater har inte gått emot höjningen av prislapparna, och det vet Lotta Edholm mycket väl. Vi omfamnar den, och vi tycker att det är viktigt med kvalitetsförstärkningar i den högre utbildningen. Men det kan inte ske på bekostnad av antalet utbildningsplatser i ett arbetsmark-

nadsläge där det människor behöver allra mest är just tillgång till utbildningsplatser. Man kan inte skära ned med tusentals platser när vi har rekordmånga sökande.

Lotta Edholm talar sig varm för yrkeshögskolan. Ja, den är viktig – vi socialdemokrater har ingen annan uppfattning. Vi har lagt mer pengar än regeringen i varje budget till yrkeshögskolan. Vi har samma uppfattning som regeringen: Yrkeshögskolan fyller en jätteviktig funktion för utbildning av den svenska arbetskraften. Men den är en väldigt liten pusselbit jämfört med komvux, som regeringen gör drakoniska neddragningar på och jämfört med akademien, som regeringen gör stora minskningar i.

I tider av lågkonjunktur när arbetslösheten stiger kommer människor att söka sig till utbildningar för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Det är helt rimligt. Den svenska modellen fungerar så att när konjunkturen går ned måste staten satsa. Det offentliga måste kompensera för nedgången, och en av de smartaste sakerna man kan göra är att satsa på utbildning, för då kommer arbetskraften tillbaka när konjunkturen vänder och har en starkare kompetens än vad man hade när konjunkturen började vika.

Jag tycker att vi ska bygga det här landets konkurrenskraft på kompetens. Lotta Edholm företräder en regering som tycker att vi ska bygga landets konkurrenskraft på låga löner och kassa arbetsvillkor. Det är skillnaden mellan oss. Det är därför Lotta Edholm inte tycker att man ska ha tillgång till högre utbildning. Det är därför Lotta Edholm inte tycker att det behöver finnas en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det räcker med att göra arbetslösa fattiga. Då minskar nämligen det som håller uppe lönenivåerna, och man kan få billig arbetskraft att bygga vår konkurrenskraft med.

Det är mycket bättre för landets välstånd och för en stark sammanhållning om vi kan bygga vår konkurrenskraft på hög kompetens och stor kunskapsnivå. Men eftersom Lotta Edholm nu står här och säger att antalet utbildningsplatser i akademien är för många och att det därför är viktigt att vi minskar på dem får hon gärna svara på min ursprungsfråga: Vilka ytterligare åtgärder tänker Lotta Edholm vidta för att minska antalet utbildningsplatser?

Anf. 25 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Jag tror att vi är helt eniga om att arbetskraften ständigt måste få tillgång till utbildning. Till exempel förs det nu en väldigt viktig diskussion om hur människor som redan har en hög utbildning ska kunna få tillgång till exempelvis till kortare kurser som kan förbättra deras möjligheter i arbetslivet. En civilingenjör kanske behöver en kortare kurs om AI, grön omställning eller vad det nu är för någonting. Det är otroligt viktigt.

Samtidigt är det viktigt att påpeka att vi har en minskad efterfrågan på just akademiker i största allmänhet. Under de senaste två åren har vi sett en unik ökning av antalet arbetslösa akademiker, och jag menar att vi måste ta hänsyn till det när det gäller utbildningsbehoven. Att utbilda akademiker i största allmänhet är då inte det mest självklara att göra.

Linus Sköld säger att vi skär ned på komvux, och då gissar jag att han menar statsbidragen till komvux. Dem skär vi inte ned. Däremot är det så att hälften av statsbidragen till komvux brinner inne varje år, vilket förmodligen beror på att kommunerna tycker att dessa statsbidrag är svåra att

söka, att de inte lämpar sig för de utbildningar man har och så vidare. Därför höjer vi nu ersättningsnivåerna i det statliga bidraget till kommunerna med i genomsnitt 20 procent. Det kommer att vara lite olika beroende på vilka yrken det handlar om.

Vi förbereder nu också för att ge kommunerna lite mer långsiktiga villkor. I dag får man pengar på två år, och vi förbereder ett förslag som innebär att man ska kunna få dem på tre år så att dessa pengar, alltså ungefär hälften av statsbidraget, inte längre ska brinna inne. Det är ju ingen idé att lägga mer pengar på statsbidraget om man inte samtidigt ser till att kommunerna faktiskt kan använda sig av det.

Jag är glad att Linus Sköld tycker att det är viktigt att bygga ut yrkeshögskolan. Det ska vi fortsätta med. Vi gör historiska satsningar även på det området, för det är en utbildning som faktiskt leder till jobb.

Vi har en ökande arbetslöshet bland akademiker. Att då tro att om man bara bygger ut högre utbildning vid våra lärosäten så kommer det att leda till jobb är att skjuta sig själv i foten.

Anf. 26 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Jag ska börja med att syna ännu ett av Lotta Edholms falska påståenden med utgångspunkt i hennes egen budget. Jag ska högläsa siffrorna: Anslaget 2025 till statens stöd till komvux var ungefär 4 356 miljoner. Anslaget 2026 föreslås bli 3 712 miljoner. Även om bara hälften av pengarna skulle gå åt är ju detta det en sänkning med 350 miljoner. Den nominella sänkningen är alltså nästan 700 miljoner.

Det kan man inte kalla för något annat än en neddragning. Om bara hälften av pengarna går åt är det också märkligt att utfallet för 2024 är redovisat till 4,2 miljarder. Lotta Edholm fortsätter att töja på sanningen. Det tycker jag är mycket besvärande.

Det är samma sak när det gäller påståendet att högre utbildning inte leder till jobb. Den rapport som jag hänvisade till i början gällande ansökningsstatistiken inför vårterminens utbildningar visar fler sökande till samtliga redovisade yrkesexamensutbildningar som alla har en bristsituation på kommande fem års sikt: arbetsterapeut, biomedicinsk analytiker, fysioterapeut, högskoleingenjör, läkare, psykolog, receptarie, sjuksköterska, socionom, tandhygienist, tandläkare och yrkeslärare. Mest ökar söktrycket till sjuksköterskeutbildningen, samtidigt som tre utbildningsanordnare lägger ned.

Kommer sjuksköterskor att gå arbetslösa efter genomgången utbildning? Om Lotta Edholm tror det gör hon en helt annan bedömning än vad hennes egna myndigheter gör. Vi kan inte klumpa ihop det här. Regeringen skulle prioritera utbildningsplatser som leder till jobb. Hur går det med det?

Anf. 27 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr talman! Som Linus Sköld säkert vet bestämmer vi inte exakt hur många platser det ska finnas vid högskola och universitet. Min enda poäng i detta är att vi inte kan fortsätta att bara bygga ut antalet högskoleplatser utan att samtidigt främja kvaliteten.

När jag läser Socialdemokraternas budgetreservation noterar jag att ordet kvalitet över huvud taget inte förekommer i texten. Det beror på att Socialdemokraterna under många år har byggt ut och byggt ut utan att samtidigt tillföra pengar för att upprätthålla kvaliteten i utbildningen.

Yrkeshögskolan är en annan sak. Vi vet att 85 procent av dem som går yrkeshögskolan får jobb. Det beror i väldigt stor utsträckning på konstruktionen, det vill säga att utbildningarna sker i nära samarbete med branscherna. Det leder naturligtvis till att det är utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden, och jag är glad att Socialdemokraterna numera tycker att det här är en bra idé och en bra utbildning. Vi har nu ett stort pilotprojekt på gång för att se till att överföra en del av dessa idéer om hur man arbetar till komvux.

När det gäller statsbidragen till komvux fryser alltså nästan 50 procent av dem inne, och det finns olika skäl till det. Linus Sköld kanske skulle gå hem till sina socialdemokratiska kommunalrådskompisar och fråga varför man inte utnyttjar de här pengarna. Vi kommer nu att göra det lättare och även höja ersättningsnivåerna med i genomsnitt 20 procent, vilket jag tror kommer att underlätta.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2025/26:50 om kulturmärkt mat

Anf. 28 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Runar Filper har frågat mig om jag avser att agera för att lyfta besöksnäring och landsbygdsutveckling genom en reglering om kulturmärkt mat.

Runar Filper lyfter fram Norge som ett gott exempel med de olika märkningar kring högkvalitativa, närproducerade och ekologiska livsmedel som finns där.

Både ursprung och kvalitet är viktiga mervärden hos mat och dryck som regeringen lyfter fram i Livsmedelsstrategin 2.0. Ursprungsmärkningar är i sig en form av kvalitetsstämpel. En av insatserna i strategin är att främja utvecklingen mot fler svenska produkter som är märkta enligt EU:s kvalitetssystem för skyddade geografiska beteckningar. I syfte att öka antalet skyddade produkter tog regeringen bort den avgift som företag behövde betala för myndighetshandläggning av sådana ansökningar i Sverige.

Skyddade geografiska beteckningar tydliggör länken mellan produkter och deras ursprung. Märkningen bidrar därigenom till att främja besöksnäring och landsbygdsutveckling tillsammans med ett antal andra beslutade insatser i Livsmedelsstrategin 2.0. Branschen har även utvecklat märkningen *Från Sverige*.

Livsmedelssystemet är komplext och ibland inte tillräckligt transparent, särskilt utifrån konsumenternas perspektiv. Ett av livsmedelsstrategins mål är därför att konsumenterna ska ha högt förtroende för livsmedel och kunna göra medvetna val. Där kan olika typer av märkningar bidra till att göra valen av livsmedel lättare för konsumenterna. Men alltför många märkningar och certifieringar riskerar i sin tur att göra valet mer komplext och även öka företagens upplevda regelbörda.

Det finns intressanta lärdomar för Sverige i de norska märkningarna liksom i flera andra länders arbete med att lyfta fram lokal mat och dryck, bland annat genom märkningar. Regeringen blickar gärna mot andra länder för inspiration kring vad som kan göras.

En generell försiktighet i införandet av egna nationella märkningar bör dock råda. Vi vill inte tynga företagen med fler regleringar om det går att undvika.

Anf. 29 RUNAR FILPER (SD):

Herr talman! Jag tackar landsbygdsminister Kullgren för svaret.

Det norska Landbruks- og matdepartementet grundade stiftelsen KSL Matmerk, som fick i uppdrag att främja den norska matproduktionen. Genom särskilda märkningar lyfter stiftelsen fram exempel på närproducerade och högkvalitativa matvaror, vilket stärker produkternas varumärken.

Utöver en ekologisk märkning använder stiftelsen tre andra märkningar med olika kriterier. Märket Nyt Norge garanterar att produkten är tillverkad helt av norska råvaror. Märket Spesialitet används för att markera en lokal specialitet som ger konsumenten en genuin matupplevelse. Dessutom finns märket Beskyttede Betegnelser, som ger en produkt officiell status som unik, kulturhistoriskt betydelsefull och varumärkesskyddad. Denna märkning kan baseras på tre olika kvaliteter: ursprung, koppling till en geografisk plats eller traditionell och unik karaktär. Märkningen regleras nationellt.

Privata företag märker visserligen livsmedel med svenskt ursprung, men ingen märkning för kulturhistoriskt värdefulla och unika produkter existerar här i Sverige, vare sig bland privata aktörer eller andra. Dessutom skulle eventuell privat organiserad märkning av kulturellt värdefulla livsmedel sakna lagligt skydd och pålitlighet, eftersom privata aktörers huvudmotiv oftast är vinstintresse.

Mot bakgrund av detta anser vi att det är hög tid att likt Norge utveckla nationella regelverk för märkning av kulturhistoriskt värdefulla svenska matprodukter. Vi tror att det skulle ha positiva effekter på besöksnäring och landsbygdsutveckling.

Sedan 1992 har ansökan kunnat göras hos EU om skyddad beteckning för livsmedel och jordbruksprodukter. Det finns en ursprungsbeteckning, SUB, med tolv svenska produkter på listan. De första som upptogs där var Kalixlöjrom och Upplandskubb. Några år senare tillkom de andra tio.

Det finns också en geografisk beteckning, SGB, vilket ministern lyfte fram i sitt svar på min interpellation. Den beteckningen har 14 svenska produkter, bland annat bruna bönor från Öland, skånsk spettekaka, svensk vodka och värmländskt skrädmjöl, vilket jag tror gläder både mig och landsbygdsministern.

Gemensamt för dessa beteckningar är att det ska finnas en geografisk och historisk koppling till ett avgränsat område. Men det saknas som sagt en svensk nationell märkning som inte är beroende av att man gör en ansökan till EU.

Anf. 30 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Både jag och ledamoten Filper är värmlänningar, och i vårt län finns en stark matkultur. Inte minst skrädmjölet, som ledamoten var inne på, som vi använder till att göra motti – eller nävgröt – gärna med

fläsk och lingon till. Även den värmländska Vänerlörjrommen är upptagen på listan.

En skillnad mellan Sverige och Norge är att vi är med i EU och ingår i de system som vi gemensamt har kommit överens om. Det gör lite skillnad. När jag träffar bönder och livsmedelsproducerande företag är det sällan man eftersöker mer av den här typen av sigill, märkningar och så vidare. Jag tror att vi ska vara lite försiktiga. Däremot kan branscher själva reglera det här.

Vad gäller lokalt mathantverk har vi från regeringens och Sverigedemokraternas sida ökat och säkrat stödet till exempelvis Eldrimner, som jobbar med lokalproducerad mat som är vida erkänd. Jag tror alltså att man ska vara försiktig men gärna uppmuntra lokala initiativ. I grunden tycker jag att detta är en branschfråga och något som i sådana fall ska komma därifrån, just utifrån skillnaden jämfört med Norge att Sverige är med i EU och redan har skyddade beteckningar.

Det är dock viktigt att framhålla att det är mycket viktigt att värna och skydda kulturellt betingad mat, alltså lokal mat som producerats på ett visst sätt i en viss region eller på en viss plats även i Sverige.

Jag hoppas att fler ska ta chansen och försöka skydda sina produkter. Vi har som nämnts gjort det enkla genom att ta bort den kostnad som var förknippad med den ansökningen.

Anf. 31 RUNAR FILPER (SD):

Herr talman! Tack för svaret, landsbygdsministern!

Matprodukter och livsmedel har alltid producerats på landsbygden. Det svenska jordbruket har därigenom fört vidare en viktig del av vårt kulturarv. Svenska mat- och hantverkstraditioner som är sprungna ur det gamla bondesamhället riskerar att förglömmas och förändras i rask takt i dagens nydanande samhälle. Nedärvd kunskap om vardagliga och naturliga sysslor som att sylta, safta, salta, röka och torka är på väg att försvinna hos nya generationer.

Blodmat av olika slag var vanligare förr, när man var noga med att ta till vara allt ätbart på slaktdjuret. Det kunde vara svartsoffa, blodkorv, blodpalt, paltbröd med mera. Det kunde handla om brödbak och gamla mjölkrätter. Att ta vara på allt det som var självklart under självhushållningens tid är inte lika självklart i dag. Målsättningen borde vara att bevara det arv som annars riskerar att gå förlorat.

Jag tror att det är viktigt med olika initiativ. Tänk vilka skatter som finns i hemmen i form av mormors, farmors och mamas gamla handskrivna recept! Mat bär på identitet, kultur och historia.

Det finns som sagt många skyddsvärda anrättningar. Varje landsdel har sina egna landskapsrätter och bär på mattraditioner med sin egen historia.

Med detta i beaktande finns det ändå goda skäl till svensk märkning av unika och folkligt förankrade livsmedel och jordbruksprodukter. Likväl saknas en nationell märkning som skydd för kulturhistorisk mat. Detta skulle kunna bidra till att fånga intresset ytterligare för både maträtt och plats, främja besöksnäring och landsbygdsutveckling och kanske även bidra till regional tillväxt i hela landet.

Anf. 32 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Både Jordbruksverket och Institutet för språk och folkminnen har gjort sammanställningar om historiskt värdefulla matprodukter, rätter och kulturyttringar. Dessa kan användas för information och kunskapsfördjupning. Institutet för språk och folkminnen arbetar med att skapa en förteckning över levande traditioner, till exempel mat. Det blir en bas för Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet.

Livsmedelsstrategin lyfter också fram och stöttar det arbete som görs av det nationella resurscentrumet för mathantverk Eldrimner. Genom att vara stolta över vår egen livsmedelsproduktion och visa upp den för omvärlden tror jag att både lokal ekonomi och besöksnäring kommer att gynnas.

Jag ser att matintresset ökar både i Sverige och globalt. Fler och fler resenärer och turister väljer resmål helt eller delvis baserat på sitt matintresse; antalet så kallade foodies ökar. När vi kommunicerar våra svenska mervärden skapar det inte bara ett intresse för turism, utan det stärker även livsmedelsexporten och bidrar till att öka såväl kännedom som betalningsviljan hos svenska och utländska konsumenter. Det blir helt enkelt en vinn-vinnsituation.

Anf. 33 RUNAR FILPER (SD):

Herr talman och landsbygdsminister Kullgren! Jag tackar landsbygdsministern så mycket för svaret. Jag är väldigt nöjd med det.

Jag tror att jag nöjer mig så eftersom jag har fått säga det jag ville framföra. Det var dessutom roligt att få debattera med en värmlänning.

Anf. 34 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! I anslutning till livsmedelsproduktion talar vi också väldigt ofta om biologisk mångfald och om att det behövs åtgärder i en massa olika former för att gynna den. Men regeringen vill även se ökad mångfald inom mat och dryck, en gastronomisk mångfald i form av matkulturer, traditioner och hantverk.

I livsmedelsstrategin lyfter vi bland annat fram just potentialen i att stärka den gastronomiska identiteten på både lokal och nationell nivå. Det handlar inte primärt om att bara blicka bakåt i nostalgi utan också om att lyfta fram uppskattade mervärden och det unika och därmed även skapa grund för utveckling och innovation.

I Sverige behöver vi generellt sett bli mycket bättre på att kommunicera vår mats mervärden. Ursprung är ett av dem. Det gäller i livsmedelsexporten precis som i besöksnäringen. Men inte ens på hemmamarknaden är kännedomen hög om de skillnader som finns mellan olika varors ursprung och tillverkningssätt. Därför borde alla svenskar, herr talman, ha ett exemplar hemma av *Sveriges landskapsmåltider*. I den boken kan man följa med på en matresa genom hela vårt avlånga land.

Jag vill avsluta med Runar Filpers frågeställning. Som jag redogjorde för i mitt inledande inlägg finns det redan många olika märkningar. Regeringen har i nuläget ingen ambition att införa ytterligare kulturmärkning av mat.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.34 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 9 Frågestund

Anf. 35 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av socialminister Jakob Forssmed, landsbygdsminister Peter Kullgren, infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson samt jämställdhetsminister Nina Larsson.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Frågan ska därmed inte avse till exempel förhållanden inom politiska partier. Socialminister Jakob Forssmed besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Riksrevisionens kritik mot regeringens klimatarbete

Anf. 36 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Min fråga går till landsbygdsministern.

Sverige har tack vare ambitiösa och tydliga mål länge varit ett föregångsland när det gäller klimatarbetet. Efter tre år med regeringen har utsläppen dock ökat mer än på 15 år, och vi har tappat vår ledande position.

Många myndigheter kritiserar nu arbetet, och senast såg vi också hur Riksrevisionen reagerade på klimatarbetet när det gäller jordbrukspolitiken. Effekten av regeringens och myndigheternas klimatarbete kan ha överskattats, och enligt granskningen av Riksrevisionen håller underlagen för besluten inte måttet.

Man kritiserar att insatserna är för begränsade, att styrmedlen inte täcker stora utsläppsgrupper, att insatserna är för småskaliga och att vissa åtgärder som handlar om bränsle exempelvis gynnar fossila bränslen.

Riksrevisionen säger också att omställningen går för långsamt. Utsläppen från jordbruken sticker ut här. Regeringen får väldigt många rekommendationer. Vad har landsbygdsministern vidtagit för åtgärder?

Anf. 37 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag tackar Jytte Guteland för frågan!

För det första vill jag säga att det alltid är välkommet med revision. Min inställning är att man om man reviderar saker kan bli bättre och få andra ögon på saker och ting.

En av de delar som Riksrevisionen kritiserar är det Jytte Guteland också nämner, alltså skattenedsättningen på jordbruksdiesel. Det är ju en reform som den socialdemokratiska regeringen och den här regeringen är överens om var viktig. Vi har förlängt en åtgärd som Jytte Gutelands regering föreslog. Vi har dessutom förstärkt den, för det är viktigt att vi ökar den svenska livsmedelsproduktionen. Där har vi varit överens, och mig veterligen är detta ingenting som Socialdemokraterna heller har tagit bort i sitt budgetförslag.

Det finns tankar och idéer om andra sätt att gynna livsmedelsproduktionen, men vi har inget färdigt förslag.

Anf. 38 JYTTE GUTELAND (S):

Fru talman! Om vi socialdemokrater hade regerat hade vi nog varit betydligt mer oroad över den kritik som Riksrevisionen riktar. Det handlar alltså om att jordbrukets utsläppsminskningar går väldigt långsamt – betydligt långsammare än industrins. Det görs ungefär tre gånger så lite i jordbruket.

Det vore klädsamt om landsbygdsministern hade en plan för hur man vill minska utsläppen. I stället verkar statsrådet mer irriterad över klimataktivister. Hur kommer det sig?

Anf. 39 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Det är mycket jag är orolig över. Ett exempel är att vi producerar alldeles för lite mat i Sverige och importerar för mycket mat som produceras på ett sätt som är sämre för miljön, sämre för klimatet och sämre för djuren. Jag vill öka den svenska livsmedelsproduktionen. Det är också bra för klimatet.

Vissa delar av Riksrevisionens kritik har vi redan åtgärdat genom den budget regeringen har lagt fram. Man kritiserar exempelvis insatserna i Klimatklivet. Där har vi nu ökat resurserna och höjt bemyndiganderamen.

Förbud mot heltäckande slöjor i offentliga miljöer

Anf. 40 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Flera europeiska länder har valt att säga ifrån. Frankrike, Belgien, Österrike, Nederländerna, Danmark, Bulgarien och Schweiz har redan infört förbud mot heltäckande slöjor i offentliga miljöer. Tyskland och Norge har delvisa förbud inom utbildning och myndigheter. Nu har även Portugals parlament röstat för ett förbud som ger böter och fängelsestraff för den som tvingar någon att bära plagget.

I Sverige däremot har ingen tydlig markering gjorts, trots att dessa plagg ofta används som symboler för kvinnlig underkastelse och segregation. Religionsfrihet får aldrig användas som ursäkt för att blunda för kvinnors ofrihet.

Avser jämställdhetsministern att i likhet med andra europeiska länder ta initiativ till ett förbud mot heltäckande slöjor i offentliga miljöer?

Anf. 41 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Vi har religionsfrihet i Sverige, vilket är en helt central grund. Bärandet av religiösa symboler är någonting vi verkligen ska värna.

Med det sagt välkomnar jag ledamoten Sara Gilles fråga, som berör en aktuell samhällsdebatt som jag bedömer att vi också behöver föra. Heltäckande klädsel där ansiktet döljs är ju ofta, precis som ledamoten är inne på, någonting som symboliserar den värsta formen av kvinnoförtryck när vi pratar om Afghanistan och talibanregimen och tvånget att bära burka där.

Det här är frågor som vi behöver diskutera vidare. Det är också en viktig balansgång med religionsfriheten.

Anf. 42 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Ja, vi har religionsfrihet i Sverige, men det betyder ju inte att det får ge ett skydd för förtryck. Var går gränsen mellan frihet och förtryck?

Burka och niqab handlar inte om tro. Det handlar om kontroll. Vad sänder det för signal till de kvinnor som kämpar för sin frihet här i Sverige när staten inte vågar säga nej till symboler för kvinnlig underkastelse?

Jag skulle vilja fråga ministern om hon verkligen tycker att det är förenligt med svensk jämställdhetspolitik att kvinnor döljs helt i offentligheten – ofta under socialt förtryck.

Anf. 43 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Jag tycker att ledamoten Sara Gille lyfter upp en viktig och angelägen diskussion som vi behöver föra. Jag tror att det är viktigt att vi problematiserar den här typen av uttryck som många gånger kan ses som – och som även jag ser det som – värsta formen av kvinnoförtryck.

Vi behöver hitta en bra balansgång som säkerställer kvinnors möjligheter att klä sig som de vill men som också ger skarp tydlighet mot den här typen av förtryck.

Skillnader i livsinkomster mellan kvinnor och män

Anf. 44 CICZIE WEIDBY (V):

Fru talman! Min fråga går till Nina Larsson.

Medlingsinstitutet rapporterar att kvinnor alltså tjänar mycket mindre än vad män gör. Just nu ligger skillnaden på omkring 22 procent. Den absolut största skillnaden syns dock i livsinkomsten: Män har mycket högre livsinkomst än kvinnor, oavsett utbildningsnivå. Skillnaden ligger mellan 27 och 33 procent oavsett om man har förgymnasial eller eftergymnasial utbildning. Det här betyder att det inte spelar någon roll om kvinnor utbildar sig – män kommer alltid att tjäna mer.

Ett av de jämställdhetspolitiska delmålen handlar om ekonomisk jämställdhet och att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor livet ut. Min fråga blir därför: Har ministern några förslag på konkreta och bra åtgärder för att komma åt detta stora samhällsproblem?

Anf. 45 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Jag tackar Ciczie Weidby för den mycket angelägna frågan.

Medlingsinstitutets rapport visade att det inte lönar sig för kvinnor att utbilda sig. Det lönar sig inte att ta en akademisk examen; den gruppen kvinnor får så att säga inte alls återbetalning för sina insatser. Detta är oerhört viktigt att komma åt.

Under nästa år återkommer vi från regeringens sida med en proposition kopplad till lönetransparensdirektivet. Det är ett viktigt verktyg för att öka transparensen i lönebildningen eftersom man kan jämföra sin lönesättning inom yrkesgrupperna. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi får det på plats, och det kommer att ha en väldigt positiv effekt. Vi behöver dock även se till att exempelvis främja möjliggörandet av ett jämnare uttag av föräldraförsäkringen.

Anf. 46 CICZIE WEIDBY (V):

Fru talman! Det låter verkligen toppen, för det är precis de här sakerna man måste komma åt. Vi har en könssegregerad arbetsmarknad och så vidare, och vi har ett väldigt ojämlikt uttag av föräldraförsäkringen.

Vi har dock även väldigt ojämställda kapital- och pensionssystem. Finns det någon möjlighet för ministern att säga någonting om de frågorna? Det är nämligen just där, inte minst i pensionsfrågan, som kvinnor missgynnas livet ut.

Anf. 47 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Jag tackar Ciczie Weidby för en viktig följdfråga.

När vi tittar på kapitalfördelningen mellan män och kvinnor ser vi att den är oerhört skev. Tittar vi exempelvis på tillgången till riskkapital ser vi att det bara är en bråkdel av riskkapitalet, i olika former, som når kvinnliga entreprenörer och kvinnliga innovatörer. Det är någonting vi måste komma åt. Det är även viktigt för svensk konkurrenskraft.

Här behöver banksektorn ta ett ökat ansvar, och jag har initierat olika former av rundabordssamtal för att trycka på i den frågan.

Inköp av kritiska insatsvaror till lantbruket

Anf. 48 ANDERS KARLSSON (C):

Fru talman! Min fråga går till landsbygdsministern.

Regeringen meddelade tillsammans med Jordbruksverket i förra veckan att Sverige redan i år ska börja köpa in spannmål för beredskapslagring. Det är ett välkommet besked, och inköp av spannmål lämpar sig för svensk del särskilt bra när skördarna har varit bra och priset är förhållandevis lågt.

För att det ska finnas spannmål att leverera till omställningslagret krävs dock livskraftiga lantbruksföretag som har förmåga att producera. Svenskt lantbruk är precis som många sektorer i samhället beroende av insatsvaror från andra länder. Som exempel kan nämnas att 70 procent av allt proteinfoder är importerat. Detsamma gäller 87 procent av kvävet för gödning och 100 procent av allt växtskyddsmedel.

Frågestund

Frågestund

Min fråga till landsbygdsministern är om regeringen även kommer att påbörja inköp av kritiska insatsvaror till lantbruket i år.

Anf. 49 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Nej, det kommer vi inte att ha möjlighet att göra. De större budgetmedel som finns för det ändamålet – i en relativt brant trappa uppåt – kommer till stånd i och med den budget som vi har lagt fram nu och som gäller från nästa år.

Däremot måste jag säga att jag är väldigt glad att vi har kunnat prioritera upphandlingen av spannmålslager så att vi kan påbörja den redan i år, bland annat utifrån aspekter som den Anders Karlsson nämner, det vill säga att vi har haft väldigt goda skördar. Att bygga upp den här typen av lager är inte helt enkelt – dels ska produkten finnas på marknaden, dels ska det göras i tider då vi från statens sida inte går in och stör marknaden alltför mycket. Därför är det ett exceptionellt bra läge att göra det här nu.

Anf. 50 ANDERS KARLSSON (C):

Fru talman! Sverige befinner sig i ett anfallskrig där hela Europa är utsatt. Regeringens egen utredare Ingrid Peterssons uppfattning gällande att öka livsmedelsberedskapen var att det skulle gå snabbt. Ni har själva jobbat med att få livsmedel från lokal nivå, Peter Kullgren. Är det en viktig nysatsning för beredskapen?

Anf. 51 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Det är oerhört viktigt att vi stärker vår beredskap med robustare primärproducenter och att vi har en än mer robust producentdel, alltså robusta livsmedelsföretag. Ovanpå detta är det även oerhört viktigt att vi har en beredskapslagring av både exempelvis spannmål, det vill säga mat, och insatsvaror, och det kommer nu att komma i ganska rask takt. Tittar man på utbyggnaden av det civila försvaret ser man att det faktiskt har gått relativt fort.

Ostkustbanan

Anf. 52 LINUS LAKSO (MP):

Fru talman! Det är många som vill kunna resa hållbart med tåg i Sverige. De senaste 30 åren har resandet med tåg dubblerats. Det innebär att vi både behöver komma i kapp med underhållet och bygga ut järnvägen.

En av Sveriges absolut mest belastade sträckor är Ostkustbanan. Därför var det nog många, speciellt i Mellansverige och norra Sverige, som blev väldigt besvikna över Trafikverkets besked att den inte finns med i förslaget till nationell plan. Den är väldigt viktig för både företag och invånare i mellersta och norra Sverige.

På en skriftlig fråga svarade Andreas Carlson att han avser att hålla ingångna avtal mellan staten och kommunerna, och Ulf Kristerzon lovade dyrt och heligt i valrörelsen att Nya Ostkustbanan skulle byggas. Min fråga är därför ganska enkel: Kommer regeringen att hålla detta löfte?

Fru talman! Linus Lakso vet mycket väl att den utgångspunkt som regeringen har är att vi behöver få ut mer pengar till infrastruktur och mer infrastruktur för pengarna.

Den förra nationella planen, som bland annat Linus Laksos parti var med och tog fram, fick kritik från Riksrevisionen för att den lovade mer än den kunde hålla. Det var faktiskt rubriken på Riksrevisionens rapport. Det är därför vi nu har ett utgångsläge där ungefär hälften av de historiskt stora satsningarna om 1 200 miljarder kronor behöver gå till underhåll. Det här är någonting som har tagits emot väldigt väl i de – stora – delar av landet där just underhållet har varit eftersatt i decennier.

När det gäller de specifika förslagen i Trafikverkets förslag till ny nationell plan, fru talman, är det så att de nu är ute på remiss. Synpunkter kommer alltså att komma in från regioner, kommuner och näringsliv, och därefter kommer regeringen att fatta beslut under det första halvåret 2026.

Anf. 54 LINUS LAKSO (MP):

Fru talman! Jag misstänkte att det här med underhållet skulle komma upp, så jag tog fram lite siffror.

Under den förra regeringen höjde vi underhållet med 100 procent. Det var alltså en dubbling. Den här regeringen höjer underhållet med 5 procent. Det är nästan ingen höjning alls. Skillnaden i ambitionsnivå är ganska markant.

Min följdfråga är: Hur kommer det sig att man kan stå i en valrörelse och lova att Nya Ostkustbanan ska byggas men att man inte kan säga det när man väl har regeringsmakten?

Anf. 55 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS
CARLSON (KD):

Fru talman! Vi kommer som sagt att återkomma när vi har fattat beslut om en ny nationell plan.

När det gäller underhåll är det ju anmärkningsvärt att Linus Lakso slår sig för bröstet för de här obetydliga satsningarna, som inte ledde till att mer underhåll utfördes. Det är förstås viktigt med mer pengar, men det vi ser hittills i år är 1 700 underhållsåtgärder. Aldrig någonsin har så mycket skett under ett enskilt år, och även nästa år kommer att vara ett rekordår. Det kommer också att behöva fortsätta vara så för att vi ska komma i kapp med den gigantiska underhållsskulden för järnvägen.

Människors möjlighet att bo i eget hus

Anf. 56 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Sju av tio svenskar vill bo i ett eget hus. Samtidigt är det en fjärran dröm för många i vårt land. Som exempel kan vi ta en nyexaminerad polis och en nyexaminerad sjuksköterska – det är i praktiken omöjligt för dem att inom en rimlig tid spara ihop till kontantinsatsen eller klara inkomstkraven för att ta lån och köpa en villa i Stockholm, Göteborg eller Malmö.

En av orsakerna är att det under de senaste decennierna inte har byggts villor och radhus motsvarande efterfrågan, vilket har tryckt upp priserna. Min fråga till bostadsministern är därför: Vilka åtgärder är ministern beredd att vidta för att fler svenskar ska få möjlighet att bo i ett eget hus?

Anf. 57 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Tack så mycket, David Josefsson, för en mycket angelägen fråga!

Vi vet att ungefär sju av tio vill bo i småhus, men för många är det närmast en ouppnåelig dröm. Här finns det mycket att göra, och regeringen har vidtagit många åtgärder för att korta ledtider, förenkla regelverk och tillgängliggöra mer mark. Vi ändrar strandskyddsregelverket. Vi har låtit utreda hyrköp för att sänka trösklarna. Vi har tillsatt en egnahemskommisionär med ett brett uppdrag att verka för en större andel småhus i nyproduktionen. Boverket har fått i uppdrag att ta fram förslag om hur typgodkännande av småhus kan genomföras för att förverkliga Sverigehus och andra typgodkända hus. Det kommer att minska regelkrånglet och göra processen kortare, billigare och mer förutsägbar.

I går, fru talman, fattade riksdagen beslut enligt förslaget i regeringens proposition *Ett nytt regelverk för bygglov*. Detta är den största reformeringen av bygglovsregelverket på 15 år.

Anf. 58 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Tack, bostadsministern, för svaret!

Det är uppenbart att jag och ministern är överens i den här frågan.

I det andra politiska blocket pratar Socialdemokraterna i stället om tvångsblandning och att bygga hyreskaserner i befintliga villaområden. Bedömer bostadsministern att detta är en framkomlig väg för att fler ska kunna få sitt eget drömboende?

Anf. 59 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Nej. Vi ska se till att bygga utifrån människors bostadspreferenser och utgå från hur människor vill ha det samt hur man kan öka tryggheten. Vi ska se till att vi får ett bättre byggande i flera olika upplåtelseformer och att det sker på ett klokt och rimligt sätt.

Egnahemskommisionären har bland annat uppdraget att arbeta med trädgårdsstäder. Utöver detta kommer det skärpta amorteringskravet att slopas och bolånetaket höjas, vilket kommer att innebära att tröskeln till ett eget ägt boende sänks för fler.

Skogsbruk och aktivism

Anf. 60 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Jag vill rikta min fråga till landsbygdsminister Peter Kullgren.

Skogen utgör en stor del av Sveriges yta och har genom åren varit en ekonomisk tillgång för vårt land. De som i dag äger och brukar denna viktiga resurs är allt från enmansägare till stora skogsbolag.

Hur skogen brukas har väckt och väcker debatt. Det regleras av olika regler, och avverkning ska prövas före genomförandet. Nyligen såg vi dock att flera aktivister tog sig friheten att förhindra en avverkning utanför Arjeplog genom att kedja fast sig i skogsmaskinerna, trots att man före start hade gjort de inventeringar som krävs gällande naturvärden. Denna aktivism väcker oro bland skogsägare i vårt land.

Hur ser landsbygdsministern på möjligheten och förutsättningarna att bedriva ett aktivt skogsbruk i Sverige i ljuset av att aktivister tar lagen i egna händer trots att nödvändiga åtgärder vidtagits av skogsägare och entreprenörer före avverkningens start?

Anf. 61 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Det är för svårt att bedriva skogsbruk i Sverige i dag, och det finns för mycket osäkerhet. Hälften av den svenska skogen ägs av över 300 000 privatpersoner, och inte sällan har skogen gått i arv i generationer. Vi har alldeles för osäkra regelverk när det gäller artskydd, vilket ibland innebär orimliga konsekvenser för markägare.

Detta försöker vi från regeringens sida nu att se över genom skogsutredningen och via andra initiativ som vi har tagit för att komma till rätta med det här.

Jag kan tycka att det är frustrerande och irriterande med den typ av olovligheter och aktivism som ledamoten nämnde, men det går nog inte att jämföra min frustration med hur det är för de privata skogsägare som drabbas.

Anf. 62 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

I diskussionen om onödiga hinder för avverkning har det uppgetts att fågeldirektivet har blivit felöversatt. Detta har i så fall förhindrat eller försvårat ett aktivt brukande av skogen, eftersom begränsningar har gjorts i alltför stor omfattning.

Hur arbetar regeringen för att komma till rätta med eventuella språkliga fel i fågeldirektivet och samtidigt se till att direktivet kombinerar ett aktivt bruk av skogsresursen med ett hanterbart miljöperspektiv?

Anf. 63 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Rörande felöversättningen arbetar rådets rättsavdelning för närvarande med att se över den svenska versionen av fågeldirektivet så att den stämmer överens med övriga versioner.

Den skogsutredning som vi tillsatte, som nu har lämnat sina förslag, konstaterar att det här är någonting vi borde ändra. Det avser vi också att göra.

Psykisk ohälsa och alkoholberoende

Anf. 64 JAKOB OLOFSGÅRD (L):

Fru talman! Min fråga går till socialminister Jakob Forssmed.

I går presenterade SVT en undersökning. På frågan om alkohol är farligare än cannabis svarade 51 procent av de tillfrågade i åldern 18–29 att

alkohol är skadligare. I inslaget bekräftade även tre alkoholforskare att så är fallet, även om cannabis givetvis också är farligt.

Vi vet i dag att alkohol ökar risken för psykisk ohälsa, till exempel depression och ångest. Ett stort problem inom beroendevården är att många patienter lider av både psykisk ohälsa och alkoholmissbruk. Vad ser ministern som de viktigaste motverkande åtgärderna där det finns såväl beroendeproblematik som psykisk ohälsa?

Anf. 65 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Tack, Jakob Olofsgård, för en väldigt viktig fråga!

Alkohol är inte vilken vara som helst utan medför risker för både psykisk hälsa och andra sjukdomar. Psykisk ohälsa kan i sin tur också leda in i missbruk av alkohol eller andra droger.

I Sverige har vi inte haft tillräckligt bra vård och behandling för personer med skadligt bruk och beroende som samtidigt haft psykisk ohälsa, psykiska diagnoser eller psykisk sjukdom. Det måste vi ändra på, och därför planerar vi en samsjuklighetsreform. Regionerna ska få ett mycket större ansvar för att säkerställa god vård och behandling så att personer som tillhör de sköraste och mest utsatta vi har i vårt samhälle inte bollas runt mellan olika vård- och stödinsatser på det sätt som sker i dag. Detta är inte värdigt ett land som Sverige, och det ska vi ändra på.

Anf. 66 JAKOB OLOFSGÅRD (L):

Fru talman! Jag tackar ministern för ett väldigt tydligt svar gällande den här utsatta gruppen.

Enligt Folkhälsomyndigheten löper personer med skadligt bruk av alkohol eller narkotika större risk att dö i suicid, och kvinnor löper upp till tolv gånger större risk än män. Vilka insatser gör regeringen för denna mycket utsatta grupp? Väldigt många i samhället – familj och anhöriga – har gett upp när det gäller dessa människor.

Anf. 67 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag skulle säga att den situation som Jakob Olofsgård beskriver har varit lite av en bortglömd situation. Det är inte alltid dessa personer man tänker på när man diskuterar denna grupp.

Det är oerhört angeläget att vi gör mer. Vi har en strategi för suicidprevention som involverar 28 myndigheter. I somras gav vi också nio myndigheter i uppdrag att ta fram en plan för bättre beroendevård i Sverige där kvinnors situation och jämställdhetsperspektivet uppmärksammas särskilt.

Högekostnadsskyddet för läkemedel

Anf. 68 DZENAN CISIJA (S):

Fru talman! Min fråga går till socialminister Jakob Forssmed.

Regeringen höjde högekostnadsskyddets tak för läkemedel från 2 900 till 3 800 kronor.

Det finns en stor oro bland pensionärer och multisjuka patienter, och en del tvingas välja mellan mat och medicin. Pensionärsorganisationen PRO varnar för att många äldre inte har råd att hämta ut sina livsnödvändiga läkemedel. Även vårdpersonal kan bekräfta detta.

Vi socialdemokrater avsätter i vår budget 2 miljarder för att rulla tillbaka försämringen.

Min fråga till ministern är: Vilka konkreta åtgärder avser regeringen att vidta för att garantera att de sjukaste och mest läkemedelsberoende patienterna inte drabbas av vårdskada eller försämrad hälsa?

Prot. 2025/26:24
23 oktober

Frågestund

Anf. 69 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Nya läkemedel medför enorma möjligheter att få ett bättre liv. Men de medför också kraftigt ökade kostnader. För att få ett hållbart system har vi en ordning, som jag tror har brett stöd i kammaren, där en del av kostnaden ska tas av patienten medan den stora delen av kostnaden tas av oss gemensamt. Här behöver det vara en rimlig balans, och för att få just hållbarhet i systemet har regeringen valt att gå fram med en justering av denna balans. Dock värnar vi särskilt dem som har störst behov av medicin. Exempelvis ligger gränsen för frikort kvar i systemet. Det är alltså framför allt de med lägre läkemedelskostnad som nu får betala mer med anledning av det förändrade högkostnadsskyddet.

Efter årsskiftet gör vi omfattande lättnader för hushållen. Vi sänker skatten för dem som jobbar, dem som har pension och dem som har sjuk- och aktivitetsersättning, och vi sänker matmomsen och höjer bostadsbidraget. Vi gör en lång rad lättnader som väl motsvarar de ökade kostnaderna för läkemedel.

Ny utredning om samebyarnas rättigheter

Anf. 70 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru talman! Det är snart ett år sedan regeringen avslutade Renmarkskommitténs arbete i förtid. Det var ett klokt beslut, som Sverigedemokraterna stod bakom. När kommitténs arbete avslutades aviserades att det skulle tillsättas en ny utredning.

Frågorna om samebyarnas rättigheter att nyttja marker för renbete, jakt och fiske är högaktuella, inte minst med tanke på de pågående rättsprocesserna i Gällivare tingsrätt.

Många väntar på att en ny ordning ska komma på plats, så min fråga till landsbygdsministern är helt enkelt: När kommer den nya utredningen med betydligt bättre direktiv än den gamla?

Anf. 71 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag tackar Martin Kinnunen för frågan.

Jag kan inte svara på när exakt den kommer. Beredning pågår i Regeringskansliet, och vi har aviserat att det kommer en ny utredning.

Vi kunde efter remissomgången konstatera att den förra utredningen inte utgjorde ett underlag vi kunde stifta lag på. Det fanns inte stöd parlamentariskt, och det var oerhört splittrat mellan de remissinstanser som lämnade svar. Detta var grundanledningen till att arbetet avslutades.

Det kommer som sagt en ny utredning, men jag kan inte svara på när exakt. Beredning pågår.

Frågestund

Anf. 72 KAJSA FREDHOLM (V):

Fru talman! Framtiden för kornas rätt till sommarbete har under denna mandatperiod varit osäker. Förra året föreslog en statlig utredning att beteskravet skulle tas bort för att stärka konkurrens och lönsamhet inom svensk mjölkproduktion. Förslaget möttes av kraftig kritik, inte minst från svenska folket, och 65 000 namnunderskrifter för kornas rätt att beta lämnades över till riksdagen. Regeringen ändrade sig, och beteskravet kommer inte att avskaffas under denna mandatperiod, vilket är mycket glädjande.

Min fråga till landsbygdsministern är: Kan ministern lova alla oss som värnar kornas betesrätt att regeringen arbetar för att lagen får vara kvar på lite längre sikt än bara under denna mandatperiod?

Anf. 73 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Regeringen har inte ändrat sig. Regeringen hade ingen position, utan det var en utredning som kom med ett förslag som bereddes och diskuterades. Eftersom regeringen inte hade någon position kan den alltså inte heller ha ändrat sig.

Det vi har gjort parallellt med att jobba för att stärka konkurrenskraften för bland andra svenska mjölkbönder är att arbeta gentemot EU för att man i Sverige liksom i alla andra EU-länder ska få ge en kompensation för betande kor. Grundargumentet, även i utredningen, är att det är djupt orättvist att exempelvis en finsk mjölkbonde får motsvarande 700–900 kronor per mjölkko och år i stöd jämfört med en svensk till följd av att vi har beteskravet i nationell lagstiftning.

Nu ligger det ett förslag på bordet på EU-nivå om att Sverige ska få ge kompensation. Kommer det på plats har vi sett till att det finns pengar i budgeten för att utjämna den konkurrensskillnad som har funnits.

Västernorrlands infrastruktur

Anf. 74 ANNE-LI SJÖLUND (C):

Fru talman! De kraftiga skyfallen i Västernorrland slog hårt mot människor, företag och hela samhällen. Vägar spolades bort, järnvägar rasade och delar av länet blev i praktiken avskurna från omvärlden. Kommuner, räddningstjänst, frivilliga och grannar har gjort en otrolig insats, men många familjer har fortfarande en tuff vardag till följd av skadorna.

Mitt i detta kommer även oroande signaler om en inbromsning av Nya Ostkustbanan, just när vi i norra Sverige behöver höra att hela landet är lika viktigt och behöver byggas ihop i stället för att klyvas.

Mycket av trafiken flyter återigen efter skadorna, men återställningen är långtifrån klar. Trafikverket behöver göra mer arbete, och en utvärdering pågår. Även Haverikommissionen tittar på händelsen.

Min fråga går till infrastrukturminister Andreas Carlson. Vilka åtgärder avser regeringen att vidta här och nu för att garantera att även Västernorrland har en robust och fungerande infrastruktur framöver?

Fru talman! Anne-Li Sjöhlunds fråga är verkligen angelägen. Det är inte så att regeringen först här och nu ger besked om olika åtgärder. Redan dagen efter de mycket kraftiga väderhändelserna var jag på plats och såg fördölsen. Jag försäkrade mig då framför allt om att Trafikverket hade alla de resurser man behövde för att så snabbt som möjligt kunna vidta de åtgärder man såg behövdes för att kunna återuppta och återställa viktig infrastruktur.

Detta synliggjorde hur viktigt det är med en robust och hållbar infrastruktur, både i nord-sydlig och öst-västlig riktning, och detta prioriterar regeringen i sin mycket kraftfulla budget för underhåll. Därutöver har Trafikverket lämnat flera förslag, som nu är ute på remiss. Jag ser fram emot att ta del av de synpunkter som kommer på dessa förslag, innan regeringen nästa år fattar beslut om en ny nationell plan.

Frågestund

Fritidskortet

Anf. 76 MATS BERGLUND (MP):

Fru talman! Jag har noterat att regeringspartierna marknadsför fritidskortet som en succé. Men när jag träffade kommunpolitiker från hela landet så sent som i förra veckan var bilden en helt annan. I hela Växjö kommun har bara 16 föreningar hittills anslutit sig. Skellefteå har avgiftsfri kulturskola och kan inte vara med, och i Hudiksvall är det samma sak. Katastrofreform, var kommentaren. I Borås har man tvingats tillsätta en heltidstjänst på kulturskolan bara för att klara administrationen. I Luleå menar man att det är för omständligt, och föräldrar och föreningar klagar. I Malmö har det spridits rykten om kortet, och kommunen behöver lägga stora resurser på att driva en upplysningskampanj. Vidare stänger femårsgränsen dörren för scouternas hubbar i utanförskapsområden.

Systemet är inte fullriggat, och kortet är kostnadsdrivande för kommuner och föreningar. Min fråga till Jakob Forssmed är: Hur ska regeringen kompensera kommuner och föreningar för pålagorna för fritidskortet?

Anf. 77 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Ja, fritidskortet är verkligen en succé med över 235 000 nedladdade kort på en månad. Av dessa har 35 000 laddats ned till barn i särskild ekonomisk utsatthet och kan bara användas för deras aktiva och meningsfulla fritid, som att lära sig lira lacrosse eller luta eller pröva på parkour eller percussion. Jag tycker att det är en fantastisk möjlighet för de barn som tidigare inte har haft en chans att gå med i kulturskolan, föreningslivet eller friluftslivet.

Fungerar allt perfekt från början? Nej, det gör det inte. Inte minst behöver de föreningssystem som kulturskolan och olika föreningar använder sig av integreras fullt ut med fritidskortet. Arbetet är på gång, och vi har också fattat beslut om att stötta dem ekonomiskt för att de snabbare ska kunna göra detta arbete. Jag vet att fritidskortet innebär en del ökad administration för en del föreningar eftersom det är en manuell hantering. Jag

är ödmjuk inför det och väldigt tacksam för dem som gör denna extra insats för att fler barn och unga ska få chansen.

Tona ned litanior! Detta är en enorm möjlighet för svenska barn och unga.
(Applåder)

Riksväg 62

Anf. 78 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Min fråga går till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson. Riksväg 62 utgör en livsviktig livsnerv i Värmland. Den riskerar just nu att rasa rakt ned i Klarälven på vissa sträckor på grund av allvarliga erosionsproblem.

Med hänsyn till Natura 2000-regelverket hindras Trafikverket från att vidta lång- och kortsiktiga säkerhetsåtgärder för att skydda samhällena runt området. I förra veckan beslutade Trafikverket om åtgärder med sensorer, men det är ingen lösning på de allvarliga risker som faktiskt finns.

Min fråga är därför: Hur avser regeringen att säkerställa snabba beslutsvägar för att säkra människors trygghet och viktiga samhällsfunktioner framför höga naturvärden?

Anf. 79 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Trafikverket har ansökt om tillstånd för vattenverksamhet samt Natura 2000-tillstånd för att bygga erosionsskydd på flera olika platser vid Klarälven. Mark- och miljödomstolen har avvisat Trafikverkets ansökningar, vilket medfört att planerade åtgärder i nuläget inte kan genomföras. Trafikverket har överklagat beslutet.

Det ankommer inte på mig som enskilt statsråd att kommentera en pågående rättsprocess, men säkerheten är högt prioriterad för Trafikverket och för regeringen. Trafikverket vidtar åtgärder för att minska riskerna. Det är viktigt att våra vägar håller en hög standard och att framkomlighet upprätthålls.

Med detta sagt: Som jag nämnde tidigare pågår en rättsprocess som reglerar förfarandet. Jag kan inte föregripa denna process eller kommentera detta ytterligare.

Blandade upplåtelseformer i bostadsområden

Anf. 80 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Min fråga går till minister Andreas Carlson. I dag finns 59 särskilt utsatta områden i Sverige, präglade av hög brottslighet och parallella samhällsstrukturer. Ett ofta diskuterat sätt att bryta segregationen är att skapa mer blandade boendemiljöer, till exempel genom att bygga fler villor och bostadsrätter i dessa områden, som består av hyresrätter, så att människor kan känna trygghet och få möjlighet att göra bostadskarriär.

Socialdemokraterna menar att lösningen är att bygga fler hyresrätter i villaområden för att skapa en blandning i stället för att möjliggöra ägande i utsatta områden. Min fråga till ministern är: Ska vi bygga villor i hyresområden eller hyreshus i villaområden?

Fru talman! Det är en angelägen fråga som Larry Söder tar upp mot bakgrund av den otrygghet som många upplever i de områden som beskrivs som utsatta och särskilt utsatta. Det finns många goda exempel på vad man kan göra för att ta sig an strukturen i dessa områden, genom olika typer av upplåtelseformer, både småhus, ägda lägenheter och bostadsrätter, för att få en variation i upplåtelseformerna som bidrar till trygghet.

Det som är viktigt är att ta tag i problemen där de finns och att inte förstöra eller förändra redan välfungerande områden där människor trivs och känner trygghet. Det är där människor upplever otrygghet som vi behöver sätta in resurser och fokusera arbetet.

Svaret på frågan är: Gärna fler olika upplåtelseformer i områden som klassiskt har mycket hyrt bestånd. Det gör att man, precis som ledamoten sa, kan göra bostadskarriär och fortsätta att bidra till tryggheten i det område där man vill trivas och forma sin framtid.

Jämställdhetspolitiskt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck

Anf. 82 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Svensk jämställdhetspolitik vilar på sex delmål som har antagits av Sveriges riksdag i bred politisk enighet. Dessa sex delmål handlar om jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, jämställd utbildning, jämn fördelning av det obetalda arbetet, jämställd hälsa samt att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

När det nya viktiga delmålet om hedersrelaterat våld och förtryck ska antas väljer regeringen att fatta beslutet själv, som ett i raden av många, och att inte lägga fram det för Sveriges riksdag. Varför väljer regeringen att underminera det nya, sjunde delmålet om hedersrelaterat våld och förtryck och inte ge det samma viktiga legitimitet som de andra sex delmålen har, när det finns en bred politisk enighet här i kammaren?

Anf. 83 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Tack, Sofia Amloh, för frågeställningen!

Det är oerhört viktigt att trycka på det sista som ledamoten Sofia Amloh konstaterade, nämligen att det finns en bred enighet i den här kammaren om ett sjunde delmål. Med detta som grund behöver vi fortsätta arbetet i snabb takt för att få en bra och ordentlig styrning i de här frågorna gentemot våra myndigheter, gentemot de regionala resurscentrum som vi nu förstärker runt om i landet och gentemot övriga delar i offentlig sektor och också civilsamhället. De behöver ha en ökad tydlighet för att kunna fortsätta sitt viktiga arbete.

Det är därför viktigt att få detta på plats nu och komma vidare så fort som möjligt. Som ledamoten Sofia Amloh sa finns det en bred enighet om det jämställdhetspolitiska delmålet.

Frågestund

Anf. 84 ANETTE RANGDAG (SD):

Fru talman! Min fråga går till infrastruktur- och bostadsministern. Jämtlands län har en stor andel lokal företagsamhet och har stor potential att öka den, särskilt inom småföretagandet.

Tyvärr begränsas utvecklingen av bristfällig infrastruktur. Exempelvis är det inte sällan dåligt vägunderhåll, otillräckliga vägförbindelser, begränsad flyg- och kollektivtrafik och svag digital täckning. Dessa faktorer försvårar både etablering och expansion av företag i länets mindre orter på landsbygden.

Hur avser ministern att säkerställa att mindre orter på landsbygden i Jämtlands län som brottas med dessa problem får möjligheter till företagsutveckling och investeringar som är likvärdiga med dem som finns i övriga delar av landet?

Anf. 85 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Från många olika delar av landet vittnar man om just det som ledamoten pekar på: att brister i infrastrukturen och brister i tilliten till infrastrukturen är konkurrensnackdelar för näringslivet och till och med tillväxthämmande.

När det gäller Jämtland, där vägarna inte håller måttet, är det besked som regeringen nu har gett att vi gör en historiskt stor satsning på att rusta upp svensk infrastruktur, vilket är väldigt välkommet, och att vi avsätter ungefär 350 av 1 200 miljarder kronor för vägunderhåll under de kommande tolv åren.

Detta gör att vi nu kan säga att vi kommer att komma i kapp med allt eftersatt underhåll på det statliga vägnätet i hela Sverige och i hela Jämtland under den kommande planperioden. Vi förstärker även stödet till enskilda vägar, som också är en viktig del av vårt samlade vägnät i Sverige.

Tillgången till veterinärer i Halland

Anf. 86 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Fru talman! För drygt en månad sedan stängde distriktsveterinärerna i södra Halland ned sin verksamhet. Det är ett av Sveriges absolut mest djurtäta områden, och det skedde dessutom strax efter det största utbrottet av blåtunga på över tio år.

Nedstängningen har kritiserats hårt av såväl länsstyrelsen och LRF som verksamma veterinärer. Jordbruksverket hänvisade till för låga anslag från regeringen. Landsbygdsministern i sin tur hänvisade till en kommande utredning om veterinär beredskap. Nu har utredningen kommit, och där föreslås bland annat införandet av en beredskapsersättning till privata veterinärer som tar ansvar på jourtid, vilket alltså inte är fallet i dag.

Min fråga till landsbygdsministern är följande: Hur länge ska de halländska lantbrukarna behöva vänta på att staten återigen ska ta ansvar för att det finns fullgod tillgång till veterinärer under dygnets alla timmar?

Anf. 87 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag och frågeställaren har haft en interpellationsdebatt om det här tidigare, och i grunden finns det inte jättemycket mer att säga. Vi fick den här utredningen relativt nyligen.

Tillgång till veterinärkompetens är oerhört centralt, inte minst för att uppfylla livsmedelsstrategins mål om ökad livsmedelsproduktion. Nu har vi förslag på bordet som ska beredas och högst troligt kommer att remitteras för att få ordning på det här.

Som vi diskuterade i vår tidigare interpellationsdebatt har distriktsveterinärerna ett ansvar att täcka upp där man inte ser att det finns möjlighet för marknaden att lösa de här frågorna. I ett område med oerhört många djur, vilket är ett korrekt uttryck här, borde marknaden finnas. Det fanns också med i resonemanget när man valde att avsluta verksamheten där.

Nu har vi det här på gång. Jag hoppas att vi så snabbt som möjligt ska få ett ersättningssystem på plats så att vi kan garantera bättre tillgång till veterinärer i hela landet.

Direktiv till den nya utredningen om rennäringen

Anf. 88 JAN RIISE (MP):

Fru talman! Jag har en fråga till landsbygdsminister Kullgren. Lite till min förvåning hörde jag exakt samma fråga ställas av ledamoten Kinnunen för ett tag sedan. Men jag tänker att jag inte är sämre än att jag kan fortsätta lite grann på den frågan.

Det handlar alltså om Renmarkskommittén, som avvecklades för ett år sedan. Direktiv till en fortsättning finns inte ännu, och vi har inget datum.

För övriga åhörare kan vi säga att kommitténs uppdrag var att lägga fram långsiktigt hållbara lösningar för markanvändningsplanering och andra frågor som rör Sápmi. Det handlar om rennäringen och om jakt och fiske och sådant.

Man skulle kunna följa upp den frågan så här. Det jag hör från representanter för det samiska folket, både samebyar och andra, är att insatser av förtroendeskapande och tillitsskapande natur är väldigt välkomna. Jag förmodar att det har varit en del av resonemangen i förarbetena för de direktiv vi snart ska se.

Jag undrar om ministern har något att säga om detta.

Anf. 89 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Som sagt: Anledningen till att förra Renmarkskommittén lades ned var att det betänkande som presenterades möttes av oerhört stark kritik. Vi kunde ganska snabbt konstatera att det inte fanns parlamentariskt stöd. Det spretade väldigt. Inom den samiska befolkningen fanns det stora konflikter. I myndigheternas remissvar var det väldigt spretigt. Det gick inte att gå vidare med det.

Precis som sägs här i frågan är det känsligt. Jag är mycket angelägen om att vi ska få ett direktiv som också drar i riktningen att vi klarar av att få parlamentariskt stöd för det som en utredning kommer fram till. Då gäller det att vi gör det här noggrant och diskuterar oss fram.

Det här är ingenting som vi med vilje drar i långbänk, utan vi ska försöka få den här utredningen på plats så snart som möjligt.

Anf. 90 CARL NORDBLOM (M):

Fru talman! Den 1 januari i år införde regeringen demokrativillkor i bidragsgivningen till civilsamhället och trossamfunden. Vill man nu som förening eller religiöst samfund ta del av skattebetalarnas pengar måste man skriva under på vissa grundläggande demokratiska värderingar.

Fru talman! Jag är en stor förespråkare av en långtgående och stark religions- och yttrandefrihet. Men de här friheterna är ingen garanti för att man automatiskt ska få ta del av våra gemensamma resurser.

Därför undrar jag hur socialminister Jakob Forssmed tycker att implementeringen av demokrativillkoren har fungerat och även hur regeringen under mandatperioden arbetar med att bekämpa religiös extremism och andra odemokratiska krafter som försöker infiltrera och utnyttja vårt fria och demokratiska samhälle.

Anf. 91 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Tack, Carl Nordblom, för en utmärkt fråga!

Det är väldigt angeläget med de här demokrativillkoren och att det blir tydligare, skarpare och mer rättssäkert så att vi har möjlighet att inte förse odemokratiska och extremistiska rörelser, oavsett om de har religiösa förtecken eller inte, med medel från det offentliga.

Vi förväntar oss att de här demokrativillkoren också blir normerande för hur kommuner och regioner hanterar bidragsgivning.

Utöver det jobbar vi med en utredning som ska se över utländsk möjlighet att finansiera extremistiska organisationer i Sverige i syfte att förbjuda eller hårt reglera sådant.

Därutöver har vi etablerat en stödfunktion vid Center mot våldsbejakande extremism just för att bli ännu bättre på att identifiera den här typen av miljöer och kunna sätta in åtgärder mot dem. Det tror jag är nödvändigt för att alla de samfund och organisationer som bedriver ett fantastiskt arbete i Sverige inte ska misstänkliggöras utan att det ska finnas ett gott stöd för det som vi gör också för dem.

Byggtakten i Sverige

Anf. 92 DENIS BEGIC (S):

Fru talman! Jag lyssnade med intresse på replikskiftet mellan David Josefsson och bostadsministern.

Jag vill bara påminna om att byggtakten i byggbranschen just nu är den lägsta på 30 år. Småhusbyggandet är det lägsta på 100 år. Vart fjärde träindustrijobb är borta. Konkurserna slår rekord.

Det anrika småhusbyggande företaget Anebyhus har gått i konkurs. Där jobbade bland andra Patrik, som nu är arbetslös tillsammans med sina 30 kamrater. Bostadsministern säger att det var ett väldigt bra beslut i den här kammaren i går, som förmodligen kommer att göra att Patrik och hans 30 kamrater kommer igen och börjar jobba i anrika Anebyhus.

Min fråga till bostadsministern är: Tror bostadsministern att Patrik tillsammans med sina 30 kamrater kommer att gå tillbaka till jobbet efter beslutet vi fattade i riksdagen i går, eller tror han inte det?

Fru talman! Jag rekommenderar Denis Begic och alla andra som lyssnar på den här frågestunden att spola tillbaka lite grann. Det finns en sådan funktion på riksdagens hemsida – man kan gå tillbaka och lyssna på vad jag faktiskt sa till David Josefsson i svaret på hans fråga. Jag räknade upp en mängd olika åtgärder som regeringen har vidtagit för att se till att vi får ett ökat småhusbyggande i Sverige.

Det här har varit ett eftersatt område under lång tid. Det är därför regeringen har vidtagit åtgärder. Det exempel som jag nämnde, som det fattades beslut om här i går, handlar om stora förenklingar när det gäller bygglov som flyttar makten från den kommunala byråkratin till den enskilde. Det är ett fyrmtal förenklingar och den största förenklingen av bygglovsregelverket på 15 år.

Med det sagt har det varit en tuff situation. Det har varit lågkonjunktur och hög inflation. Men det finns också strukturella hinder som påverkar bostadsbyggandet och har gjort det under lång tid. Dem tar vi tag i ett efter ett.

Utländska fastighetsförvärv

Anf. 94 PER SÖDERLUND (SD):

Fru talman! Min fråga går till socialminister Jakob Forssmed.

Diskussionen om utländska fastighetsköp i närheten av skyddsobjekt och militära installationer har pågått under ett antal år nu. Både Finland och Norge har genomfört förändringar i sin lagstiftning för att motverka sådana fastighetsköp. Finland har till och med gått så långt att man har beslagtagit ryska fastigheter och stiftat en lag som under vissa förhållanden förbjuder ryska medborgare att förvärva fastigheter i landet.

Sverige har under de senaste åren tillsatt två utredningar som tittat på ärendet, men trots situationen i Ukraina har vi inte sett något konkret förslag än.

Sverige som under kalla kriget hade omfattande lagstiftning inom det här området borde ha goda möjligheter att införa moderniserad och uppdaterad lagstiftning lik den finska och norska. Det är av stor vikt att vi, liksom våra grannländer, stärker säkerheten och markerar mot utländsk verksamhet som kan ha negativ påverkan på vår säkerhet.

När kan vi förvänta oss att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag utifrån utredningen SOU 2024:84 *Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv*?

Anf. 95 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Tack, Per Söderlund, för en bra fråga!

Regeringen bedriver ett oerhört offensivt arbete för att stärka den svenska säkerheten och tryggheten brett. Vi bygger ut försvaret mycket kraftigt. Vi stärker det civila försvaret mycket kraftigt. Vi genomför en lång rad åtgärder. Inte minst har vi fattat beslut om ny lagstiftning för att förhindra en del investeringar i Sverige från utländska aktörer.

Det är väldigt angeläget att vi fortsätter utreda var det finns brister i den svenska lagstiftningen och hur vi kan åtgärda det. Beredning pågår av de förslag som ledamoten pekar på. Vi får återkomma med besked om när och på vilket sätt regeringen avser att gå vidare.

Uppföljning av fritidskortet

Anf. 96 CECILIA GUSTAFSSON (M):

Fru talman! Min fråga går till socialminister Jakob Forssmed.

Regeringen har nu infört fritidskortet för barn och unga i åldern 8–16 år. Syftet är att fler ska kunna delta i idrott, kultur och föreningsliv oavsett familjens ekonomi. Detta kommer att bidra till att förbättra och stärka vår fysiska och psykiska hälsa.

Min fråga till ministern är: Vilka nyckeltal och uppföljningsmått kommer regeringen att använda för att säkerställa att fritidskortet verkligen leder till ökat deltagande, särskilt i socioekonomiskt utsatta grupper? Och när planerar ni för en första redovisning?

Anf. 97 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Vi följer detta mycket noga. Det går att följa närmast i realtid via fritidskortet.se hur många kort som laddas ned, inte minst hur många som är på det högre beloppet. Där får vi direkt ett kvitto på hur många vi når i den aktuella målgruppen, barn och unga i ekonomiskt utsatta situationer, där vi vet att många i dag slutar med sin idrott eftersom den konkurrerar med matkasse och elräkning. Redan nu är 35 000 kort nedladdade i sådana familjer. Det är en fantastisk möjlighet.

Det är också en möjlighet för klubbar, inte minst genom det stöd vi ger till Riksidrottsförbundet för att jobba med fler föreningar i utsatta områden, vilka i sin tur kan använda fritidskortet för att rekrytera barn och ungdomar. Den kombinationen känns väldigt bra.

Vi har också gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att följa reformen noga. Vi vill nämligen kunna skruva i den om vi ser att det inte fungerar. Men redan nu tror jag att många har tagit del av den information som nu går ut till hushållen om detta. Man använder sig också av ambassadörer i utsatta områden för att nå fram.

Tandvård och kommuntypstillägg

Anf. 98 ANNA VIKSTRÖM (S):

Fru talman! Snart kommer ett nytt högkostnadsskydd för äldres tandvård att bli verklighet. Men förslaget i tiotandvårdsutredningen om ett kommuntypstillägg, en högre ersättning till landsbygdskommuner och blandade kommuner, läggs inte fram. Samtidigt finns en alltmer ojämlik tillgång till tandläkare och tandhygienister mellan norr och söder och mellan stad och land.

I tiotandvårdsutredningen skriver utredaren att den nuvarande obalansen mellan stad och land när det gäller personaltillgång utgör ett hot mot hela systemets ändamålsenlighet och resurseffektivitet.

Förslaget om kommuntypstillägg är en viktig åtgärd för att tandvården ska bli mer tillgänglig, bland annat på landsbygden. Regeringen är vagt positiv till detta men har inte lagt fram något förslag, vilket riskerar att leda till en ojämlik tillgång till det nya högkostnadsskyddet.

Därför frågar jag socialministern om, och i så fall när, ett förslag om kommuntypstillägg kommer att läggas fram.

Anf. 99 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Vid årsskiftet kommer tiotandvården, denna reform som kraftigt kommer att sänka kostnaderna för alla vanliga ingrepp i munnen för alla som är 67 år eller äldre. Det kommer att göra det möjligt för fler som i dag inte ser någon möjlighet att gå till tandläkaren att faktiskt göra det. Det tycker jag är utmärkt. Det är den största tandvårdsreformen på 20 år, och vi lägger mycket resurser på detta – över 3 ½ miljard.

Vi tillför även 400 miljoner i budgeten för mer verksamhetsförlagd utbildning så att vi ska få ut mer kompetens i tandvården och kunna säkerställa kompetensförsörjningen på ett bättre sätt än hittills.

Vi arbetar också vidare med kommuntypstillägget. Vi är med i det här som heter EU, och där finns det statsstödsregler som gör att beredningen är lite komplicerad. Men regeringen har fortfarande ambitionen att gå fram med detta eller ett motsvarande stöd. Det är väldigt viktigt att tillgången till tandvård blir bra i hela riket.

Statsbidrag till muslimska paraplyorganisationer

Anf. 100 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Myndigheten för stöd till trossamfund fördelar årligen miljonsummor till olika muslimska paraplyorganisationer. En gemensam nämnare för dessa är bristen på transparens. Efter flera skandaler omkring diverse moskéer har dessa muslimska paraplyorganisationer på sina hemsidor slutat redovisa vilka moskéer som är anslutna till deras organisationer. Det är uppenbart att flera av dessa organisationer som tar emot statliga medel är angelägna om att dölja vilka aktörer de egentligen företräder, trots att de finansieras med offentliga medel.

Min fråga till socialminister Jakob Forssmed är följande: Avser socialministern att vidta åtgärder för att Myndigheten för stöd till trossamfund inte längre ska betala ut statsbidrag till muslimska paraplyorganisationer som inte redovisar sina medlemsföreningar?

Anf. 101 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

En förändring som sker i och med införandet av de nya demokrativillkoren för bidrag är att respektive samfund behöver söka bidrag separat hos myndigheten. Den möjlighet som tidigare har funnits att söka bidrag via denna typ av paraplyorganisationer, som kan inkludera en mängd olika typer av samfund och organisationer, försvinner nu. Nu behöver man söka samfund för samfund, just för att detta ska bli lite tydligare och mer transparent.

Frågestund

Anf. 102 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Jag ställer min fråga till landsbygdsminister Kullgren.

Det har kommit flera tillkännagivanden om att inrätta en viltmyndighet som tar hand om jakt- och viltvårdsfrågorna. Det har dessutom kommit flera tillkännagivanden om att flytta vapenlicenshanteringen från polisen till denna viltmyndighet, vilket skulle välkomnas av jägarna och skyttarna.

Det finns en stor och bred majoritet för dessa förslag i riksdagen. En utredning har nyligen gjorts, och ärendet bereds nu på departementet.

Att flytta vapenlicens och tillsyn av skjutbanor skulle avlasta en hårt pressad polismyndighet. I dag betungas Polismyndigheten med 70 000–80 000 licensärenden per år, och polisen ska även kontrollera tusentals skjutbanor i landet. Detta kan i stället utföras av en viltmyndighet. Polisen ska jaga brottslingar, inte jobba med licenser eller mäta sandkornen på en skjutbana.

Min fråga är: Hur långt har ministern och departementet kommit i arbetet med att inrätta en ny viltmyndighet?

Anf. 103 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Det finns mycket klokt i det Sten Bergheden säger.

Vi har jobbat på. Vi har tillsatt en utredning, vi har fått tillbaka en utredning och vi har skickat ut den på remiss. Med reservation för att jag inte har alla datum i huvudet tror jag att remisstiden möjligtvis precis är avslutad, annars är den fortfarande ute på remiss.

I utredningen finns det förslag. Man har ett huvudförslag där licenshanteringen inte ska flyttas, men det finns också ett förslag där licenshanteringen flyttas. Det var också det vi bad om i direktivet.

Remisshanteringen pågår. Vi kommer att sammanställa remissvaren och sedan bereda ärendet i Regeringskansliet i sedvanlig ordning.

Osunt spelbeteende hos unga

Anf. 104 AZADEH ROJHAN (S):

Fru talman! Folkhälsoministern och jag har båda varit i Solna i dag och lyssnat till Riksidrottsförbundets och Svenska Spels seminarium om matchfixning. Vi har lärt oss om hur vadhållning inom sport kan utgöra en risk för idrottens trovärdighet.

En annan risk vi ser är att allt fler unga i dag utvecklar ett osunt beteende när det gäller spelande. 51 procent av de unga uppger i dag att de någon gång har spelat om pengar, och 44 procent säger att de har en vän som de tror spelar alldeles för mycket. Det är oroväckande siffror. Detta är ett av vår tids stora folkhälsoproblem som vi behöver adressera.

Därför är min fråga till ministern om ministern anser att staten i dag gör tillräckligt för att förebygga osunt spelbeteende hos unga. Och vad anser ministern om att initiera en nationell satsning på spelprevention motsvarande det som gjorts på alkoholområdet, till exempel IQ-initiativet?

Anf. 105 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag tackar Azadeh Rojhan för frågan.

Jag tror att det är svårt, med den utveckling vi har, att säga att vi gör tillräckligt. Det är väldigt oroväckande med de signaler vi får, där det visar sig att yngre personer dras in i denna typ av missbruk.

Vi gör redan en hel del, men vi kan överväga att göra ytterligare insatser. Vi har en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner där vi tillför medel för att man ska jobba mer aktivt med dessa frågor inom ramen för psykisk hälsa och suicidprevention. Vi har en nationell strategi för psykisk hälsa där det också ingår att en del myndigheter har ett särskilt ansvar att jobba med dessa frågor. Vi har tillfört mer medel till Spelinspektionen för att den ska vara tuffare mot de här bolagen som nyttjar unga människor på ett sätt som jag inte alls tycker är rimligt.

Vi gör alltså en hel del. Vi har också anslutit oss till ett antal internationella konventioner som underlättar detta arbete. Jag utesluter dock inte ytterligare åtgärder. Jag ska ta till mig av det ledamoten säger och fundera på om det finns mer vi kan göra, för utvecklingen är inte bra.

Ökat resande med kollektivtrafik

Anf. 106 ZARA LEGHISSA (S):

Fru talman! Min fråga går till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson.

Kollektivtrafiken är helt nödvändig för att vi ska nå klimatmålen, för att vi ska öka tillväxten och för att vi ska ha en fungerande välfärd. Men under de senaste åren har marknadsandelen för bilresande ökat samtidigt som kollektivtrafikens andel av det totala resandet har minskat.

Utvecklingen går emot både klimatmålen och målet om ett hållbart transportsystem. För att uppnå uppsatta miljö- och klimatmål krävs ett ökat resande med kollektivtrafik samt minskade utsläpp för personbilstransporter.

Kommer ministern och regeringen att agera för att vända utvecklingen och öka andelen resor som sker med kollektivtrafik i Sverige?

Anf. 107 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Vi gör mycket för att öka tillförlitligheten i trafiken både på spår och på väg. Den underhållsskuld som har tillåtits växa till ett gigantiskt berg under decennier har gjort att en del inte vet om de vågar ta tåget. Kommer jag att hinna i tid om jag tar tåget eller ska jag välja annat kollektivt färdmedel?

Vi vet att brister i infrastrukturen och andra brister i järnvägstrafiken kan behöva åtgärdas. Här är regeringens besked att ungefär hälften av de 1 200 miljarder kronor som ska investeras i svensk infrastruktur de kommande tolv åren kommer att gå till underhåll, så att vi får en pålitlig, robust och hållbar infrastruktur som man kan lita på, så att man vågar ta tåget eller för den delen ta sig fram i kollektivtrafiken. Även bilar som har ställt om ska kunna gå på vägar som håller.

Frågestund

Anf. 108 JENNIE WERNÄNG (M):

Fru talman! Min fråga går till landsbygdsminister Peter Kullgren.

Vi befinner oss i minst sagt osäkra tider just nu, och vi ökar vår beredskap, förbereder lantbruket och spetsar våra argument för ett självförsörjande land. Hur ser arbetet ut för att stärka svenskt fiske? Det behövs fler landningsplatser och filémöjligheter, men det behövs även insatser för att konsumenterna ska välja just fisk till middag.

I dag försvinner mycket av vår fisk till grannlandet på grund av hur just infrastruktur och efterfrågan ser ut. Möjligheterna att importera vår fisk tillbaka till Sverige vid en krigssituation riskerar att vara små. Men arbetet att få tillbaka svenskt fiske borde vara goda i det här läget.

Hur jobbar regeringen med att stärka svenskt fiske och våra möjligheter att säkra protein för en hel befolkning vid risk för kris eller krig?

Anf. 109 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Det här har nämnts tidigare, men regeringen har gjort en uppdatering av livsmedelsstrategin. För första gången markerar vi betydligt tydligare de blå näringarnas vikt för livsmedelsförsörjningen i Sverige. Det finns en lång rad projekt och aktiviteter för att öka landningarna i Sverige, vilket är oerhört centralt.

Det kanske mest centrala för att vi ska äta svensk fisk är att det finns fisk att fiska. Därför kommer jag under kommande vecka att jobba hårt för att vi ska få till, enligt svensk syn, lågt satta kvoter inte minst för sill och strömming i Östersjön för att bestånden ska återhämta sig. Då kan vi på sikt äta mer fisk i Sverige.

Ökande kostnader för veterinärvård

Anf. 110 SOFIA SKÖNNBRINK (S):

Fru talman! Den svenska veterinärvården har gått från att vara en samhällsnära service till att vara ett marknadsmisslyckande. Majoriteten av landets djursjukhus och djurkliniker ägs i dag av privata företag och riskkapitalbolag. Det här handlar om bolag som tjänar stora pengar, många gånger på bekostnad av djurägare och deras husdjur.

De senaste fem åren har priset på veterinärvård ökat med hela 50 procent. Det får allvarliga konsekvenser. En undersökning från Agria visar att nio av tio djurägare oroar sig för sina veterinärvårdskostnader. Var tredje djurägare undviker att söka upp en veterinär för att man är så rädd för vad räkningarna ska landa på. Det har alltså blivit en klassfråga om man ska ha råd att ha en hund eller katt i familjen. Så kan vi inte ha det.

Jag har följande fråga till landsbygdsminister Peter Kullgren. Utöver Konkurrensverkets uppdrag att se över pristransparensen, vilka andra åtgärder tänker regeringen vidta för att skydda våra svenska djurägare från skenande veterinärpriser?

Anf. 111 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Nu har Sofia Skönnbrink ingen möjlighet att svara, men retoriskt vill jag göra poängen: Vad är Sofia Skönnbrinks förslag? Ska

staten gå in och betala veterinärkostnader för katter och hundar i Sverige? Jag har inte sett något sådant förslag från någon.

Konkurrensverkets uppdrag har kommit halvvägs, och vi tänker fokusera på verkets rapport och se vad vi kan göra utifrån prisbilden. Jag är medveten om att veterinärmarknaden dras med utmaningar, inte minst kopplade till prisbilden.

Uppdraget har, som sagt, kommit till halvtid, och Regeringskansliet har i en uppdragsdialog med verket fått en redovisning av hur arbetet genomförs. Jag ser fram emot att få uppdraget redovisat senast den 1 mars nästa år.

Arbetsstillfällena på landsbygden

Anf. 112 LENA BÄCKELIN (S):

Fru talman! Min fråga går till landsbygdsminister Kullgren.

I förra veckan kom chockbeskedet att Härjeåns Energi AB lägger ned sin träpelletstillverkning i Sveg i Härjedalen. Man har kommit fram till att förhållandena på marknaden inte möjliggör fortsatt tillverkning. Fabriken har 30 anställda, som nu riskerar att bli av med jobbet.

30 tjänster kan låta lite, men för en liten kommun som Härjedalen får det stora konsekvenser. Låt mig ge ett räkneexempel. 30 jobb i Härjedalen motsvarar ungefär 3 000 jobb i Stockholm. För bara drygt ett år sedan kom beskedet att 100 personer skulle förlora jobbet på ett datasupportföretag i kommunen. Det motsvarar i sin tur 10 000 personer i Stockholm. Med detta räkneexempel vill jag visa hur allvarligt det här är för en landsbygds-kommun som Härjedalen. Inga jobb – ingen levande landsbygd.

Vad avser landsbygdsministern att göra för att industrier och andra verksamheter ska finnas kvar på landsbygden så att människor kan bo kvar, även i ej utpräglade jordbrukskommuner?

Anf. 113 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Det här är en mycket viktig och bred fråga. Allt kanske inte faller under landsbygdsministerns paraply, men skogsindustripolitiken och skogspolitiken ligger definitivt hos mig.

Jag vill ändå börja i det bredare perspektivet. Vi är, och har varit ett tag, i en lågkonjunktur. Vi har i tidigare debatter hört att det påverkar byggandet. Regeringen gör stora insatser för att med hjälp av finanspolitiken försöka vända konjunkturutvecklingen. Det är absolut mest centralt för sågverken och skogsindustrin att vi går från lågkonjunktur till bättre konjunktur.

I övrigt har jag nämnt att vi ser över skogspolitiken. Vi ser till att det finns tillgång till råvara. Det är en annan viktig del i att vända det hela.

Jag förstår också, och uppskattar, jämförelsen; till synes små nummer på små orter får ett helt annat genomslag om man översätter dem till den stora stadens perspektiv.

Frågestunden var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:24
23 oktober

Frågestund

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Skrivelse
2025/26:33 Riksrevisionens rapport om statliga strategiska digitaliseringsprojekt

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 oktober

2025/26:84 Inhemska kampanjer som verktyg för utländsk påverkan
av *Markus Selin* (S)

till minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M)

2025/26:85 Användningen av statsministerbostaden

av *Linus Sköld* (S)

till statsminister Ulf Kristersson (M)

2025/26:86 Valbarhet i val till kommun och region

av *Joakim Sandell* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:87 Barnomsorg på obekvämt arbetstid

av *Rose-Marie Carlsson* (S)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2025/26:88 GPS-övervakning för att skydda våldsutsatta kvinnor

av *Sara Gille* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:89 Regeringens agerande efter Israels attack mot Global Sumud Flotilla

av *Lorena Delgado Varas* (-)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 oktober

2025/26:109 Värnande av det gotländska husbehovsfisket

av *Hanna Westerén* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:110 Behovet av viltslakterier

av *Hanna Westerén* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:111 Behovet av skjutbanor

av *Hanna Westerén* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 22 oktober

2025/26:86 Farligt arbete på återvinningsföretag

av *Johanna Haraldsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:85 Riksteaterns finansiering

av *Kristoffer Lindberg* (S)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2025/26:87 Ytterligare resurser till socialtjänsten för att stärka det förebyggande arbetet

av *Linnéa Wickman* (S)

till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:89 Skydd för socialtjänstens personal

av *Linnéa Wickman* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:88 Skydd för enskilda vid Försäkringskassans överklagande-processer

av *Åsa Eriksson* (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:90 Produktion av sällsynta jordartsmetaller

av *Markus Wiechel* (SD)

till minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M)

2025/26:92 Kunskap om epilepsi

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:94 Beredning av förslag för att bekämpa den illegala ip-tv-marknaden

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2025/26:93 Ungas rätt att flytta hemifrån

av *Anna Wallentheim* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:99 Regeringens ansvar för svenska medborgare

av *Jacob Risberg* (MP)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2025/26:91 Införandet av fritidskortet

av *Anne-Li Sjölund* (C)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2025/26:98 Nationell kartläggning av fattigdom

av *Fredrik Lundh Sammeli* (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:95 Säkerställande av socialförsäkringens beredskap vid krig och kris

av *Åsa Eriksson* (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:96 Statens stöd till skolväsendet vad gäller AI
av *Camilla Hansén* (MP)
till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2025/26:97 Framtiden för Göta hovrätt
av *Angelica Lundberg* (SD)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2025/26:100 Tillträde för journalister och yttrandefrihet i Gaza
av *Jacob Risberg* (MP)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 15.19.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.34 och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA BLOMDAHL

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om faktapromemoria	1
§ 3 Anmälan om granskningsrapport	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 5 Svar på interpellation 2025/26:42 om skandinavisk språkförståelse	1
Anf. 1 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	1
Anf. 2 RUNAR FILPER (SD).....	2
Anf. 3 PIA TROLLEHJELM (SD).....	3
Anf. 4 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	4
Anf. 5 RUNAR FILPER (SD).....	5
Anf. 6 PIA TROLLEHJELM (SD).....	6
Anf. 7 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	6
Anf. 8 RUNAR FILPER (SD).....	7
Anf. 9 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	7
§ 6 Svar på interpellation 2025/26:45 om Raoul Wallenberg- institutets forskning om mänskliga rättigheter och humanitär rätt.....	8
Anf. 10 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	8
Anf. 11 PER-ARNE HÅKANSSON (S)	8
Anf. 12 EWA PIHL KRABBE (S).....	9
Anf. 13 MORGAN JOHANSSON (S)	10
Anf. 14 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	11
Anf. 15 PER-ARNE HÅKANSSON (S)	11
Anf. 16 EWA PIHL KRABBE (S).....	12
Anf. 17 MORGAN JOHANSSON (S)	13
Anf. 18 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	13
Anf. 19 PER-ARNE HÅKANSSON (S)	14
Anf. 20 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	14
§ 7 Svar på interpellation 2025/26:60 om antalet utbildningsplatser i högre utbildning	15
Anf. 21 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	15
Anf. 22 LINUS SKÖLD (S).....	16
Anf. 23 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	16
Anf. 24 LINUS SKÖLD (S).....	17
Anf. 25 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L).....	18

Anf. 26 LINUS SKÖLD (S).....	19
Anf. 27 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	19
§ 8 Svar på interpellation 2025/26:50 om kulturmärkt mat	20
Anf. 28 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	20
Anf. 29 RUNAR FILPER (SD).....	20
Anf. 30 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	21
Anf. 31 RUNAR FILPER (SD).....	22
Anf. 32 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	22
Anf. 33 RUNAR FILPER (SD).....	23
Anf. 34 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	23
Ajournering.....	24
Återupptaget sammanträde.....	24
§ 9 Frågestund	24
Anf. 35 TREDJE VICE TALMANNEN.....	24
<i>Riksrevisionens kritik mot regeringens klimatarbete.....</i>	<i>24</i>
Anf. 36 JYTTE GUTELAND (S)	24
Anf. 37 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	24
Anf. 38 JYTTE GUTELAND (S)	25
Anf. 39 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	25
<i>Förbud mot heltäckande slöjor i offentliga miljöer.....</i>	<i>25</i>
Anf. 40 SARA GILLE (SD).....	25
Anf. 41 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L)	26
Anf. 42 SARA GILLE (SD).....	26
Anf. 43 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L)	26
<i>Skillnader i livsinkomster mellan kvinnor och män.....</i>	<i>26</i>
Anf. 44 CICZIE WEIDBY (V)	26
Anf. 45 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L)	27
Anf. 46 CICZIE WEIDBY (V)	27
Anf. 47 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L)	27
<i>Inköp av kritiska insatsvaror till lantbruket</i>	<i>27</i>
Anf. 48 ANDERS KARLSSON (C)	27
Anf. 49 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	28
Anf. 50 ANDERS KARLSSON (C)	28
Anf. 51 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	28
<i>Ostkustbanan.....</i>	<i>28</i>
Anf. 52 LINUS LAKSO (MP)	28
Anf. 53 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	29
Anf. 54 LINUS LAKSO (MP)	29
Anf. 55 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	29
<i>Människors möjlighet att bo i eget hus.....</i>	<i>29</i>
Anf. 56 DAVID JOSEFSSON (M)	29
Anf. 57 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	30
Anf. 58 DAVID JOSEFSSON (M)	30
Anf. 59 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	30
<i>Skogsbruk och aktivism</i>	<i>30</i>

Anf. 60 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD).....	30
Anf. 61 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	31
Anf. 62 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD).....	31
Anf. 63 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	31
<i>Psykisk ohälsa och alkoholberoende</i>	<i>31</i>
Anf. 64 JAKOB OLOFSGÅRD (L)	31
Anf. 65 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	32
Anf. 66 JAKOB OLOFSGÅRD (L)	32
Anf. 67 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	32
<i>Högekostnadsskyddet för läkemedel</i>	<i>32</i>
Anf. 68 DZENAN CISIJA (S).....	32
Anf. 69 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	33
<i>Ny utredning om samebyarnas rättigheter</i>	<i>33</i>
Anf. 70 MARTIN KINNUNEN (SD)	33
Anf. 71 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	33
<i>Beteskravet.....</i>	<i>34</i>
Anf. 72 KAJSA FREDHOLM (V)	34
Anf. 73 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	34
<i>Västernorrlands infrastruktur.....</i>	<i>34</i>
Anf. 74 ANNE-LI SJÖLUND (C).....	34
Anf. 75 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	35
<i>Fritidskortet.....</i>	<i>35</i>
Anf. 76 MATS BERGLUND (MP).....	35
Anf. 77 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	35
<i>Riksväg 62.....</i>	<i>36</i>
Anf. 78 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	36
Anf. 79 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	36
<i>Blandade upplåtelseformer i bostadsområden</i>	<i>36</i>
Anf. 80 LARRY SÖDER (KD).....	36
Anf. 81 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	37
<i>Jämställdhetspolitiskt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck.....</i>	<i>37</i>
Anf. 82 SOFIA AMLOH (S).....	37
Anf. 83 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L)	37
<i>Företagande och infrastruktur i Jämtlands län</i>	<i>38</i>
Anf. 84 ANETTE RANGDAG (SD).....	38
Anf. 85 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	38
<i>Tillgången till veterinärer i Halland.....</i>	<i>38</i>
Anf. 86 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C).....	38
Anf. 87 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	39
<i>Direktiv till den nya utredningen om rennärningen.....</i>	<i>39</i>
Anf. 88 JAN RIISE (MP)	39
Anf. 89 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	39
<i>Demokrativillkor för statsbidrag</i>	<i>40</i>
Anf. 90 CARL NORDBLOM (M)	40
Anf. 91 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	40

<i>Byggtakten i Sverige</i>	40
Anf. 92 DENIS BEGIC (S).....	40
Anf. 93 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	41
<i>Utländska fastighetsförvärv</i>	41
Anf. 94 PER SÖDERLUND (SD)	41
Anf. 95 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	41
<i>Uppföljning av fritidskortet</i>	42
Anf. 96 CECILIA GUSTAFSSON (M)	42
Anf. 97 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	42
<i>Tandvård och kommuntypstillägg</i>	42
Anf. 98 ANNA VIKSTRÖM (S)	42
Anf. 99 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	43
<i>Statsbidrag till muslimska paraplyorganisationer</i>	43
Anf. 100 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	43
Anf. 101 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	43
<i>Inrättande av en viltmyndighet</i>	44
Anf. 102 STEN BERGHEDEN (M)	44
Anf. 103 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	44
<i>Osunt spelbeteende hos unga</i>	44
Anf. 104 AZADEH ROJHAN (S).....	44
Anf. 105 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	45
<i>Ökat resande med kollektivtrafik</i>	45
Anf. 106 ZARA LEGHISSE (S).....	45
Anf. 107 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	45
<i>Beredskap och svenskt fiske</i>	46
Anf. 108 JENNIE WERNÄNG (M).....	46
Anf. 109 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	46
<i>Ökade kostnader för veterinärvård</i>	46
Anf. 110 SOFIA SKÖNNBRINK (S)	46
Anf. 111 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	46
<i>Arbetsstillfällen på landsbygden</i>	47
Anf. 112 LENA BÄCKELIN (S).....	47
Anf. 113 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	47
§ 10 Bordläggning	48
§ 11 Anmälan om interpellationer	48
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	48
§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor	49
§ 14 Kammaren åtskildes kl. 15.19.	50